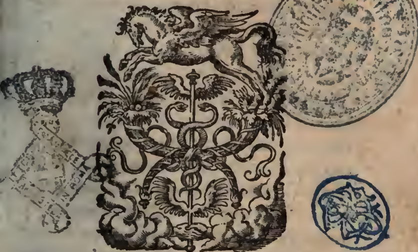
DE IVRE ET PRÆSTANTIA CHYMICORVM MEDICAMENTORVM

Dialogus apologeticus:

AVTHORE
Thoma Mufetto Londinate Anglo.

ACCESSERVNT ETIAM EPIstolæ quædam medicinales ad medicos aliquot conscriptæ.

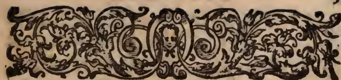

FRANCOFVRTI
Apud hæredes Andreæ Wecheli,
MDLXXXIIII.

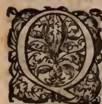

EXCELLENT^mo^ VIRO
PETRO SEVERINO DANO
SERENISS. REGIS DANIÆ
ARCHIATRO
Thomas Mufettus Anglus
εὖ πράττειν.

VANDIV Philochemię animum adieci, ornatiſſime Seuerine; tandiu eius præſtantiam ſingulis Medicinæ ſtudioſis innoteſcere poſſe, plurimum peroptaui. quippe ex qua tantam ſanitatē ſuauitatemq; hauſi, quantam non optare alijs communem, vix hominis, nédum philoſophi eſſe exiſtimarem. Tamen cum cernerem tuā illam ingenioſiſſimam & cedro digniſſimam Idæam à vulgo medicorū honore non ſatis amplo exceptam; teq; & oleum (quo ſaxa mollire inſtituiſti) & operam pænè omnem perdidiſſe: verebar equidem ne cum hoc libello iniquiùs

multò essent acturi, qui tā elegantis & diuinę orationis θελγήτρῳ neutiquam flectebātur. Fortè id accidit, quòd Antichymistas siccos & sobrios esse credēs; propterea eos putares non sale sed oleo perluendos, & molli oratione ceu plectro quodam Thebaico ad veritatis sensum ducendos. Ego autē contra animatus sum, in eamq; totus abeo sententiā: quòd nō oleo amplius perluēdi, sed sale perfricandi sint, & vel satyricorum cauterio vel stimulis dialecticorum exuscitandi. Nam illorum plurimi Chemiā tanto odio habere cœperūt, vt ipsius solo nomine audito inhorrescant, & (qua sunt fatui mentis intemperantia) subinde vomere cogātur. Alij verò Chymica vehementer laudant remedia; sed quoties sua ipsorum negligentia Vulcanus vitium admisit, toties artem denuò lacessunt, vel traducunt demōstratorem. Neque omnino minimus eorum numerus prodit, qui Chymico omnē eò vsq; deferunt honorem, quò vsq; sese extra metallicam mineralemue prouinciam exercet: nam ab illis maiori religione, atq; à ceraste aut vipera abstinēdum cēsent. sed qua

rationis

rationis vmbra id faciant, nequeo ſatis aſſequi. Nam ſi venenum illorũ deteſtantur, quid viperam adhibent? qua neq; leproſius animal, nec minerale tam noxium reperitur. Adde inſuper, tantã inter homines atq; ſerpentes inditam à Deo eſſe ἀντιπάθειαν, quãtam inter ipſum atq; mineralia nunquam videris: adeoq; tantam, vt illorum ſolo vultu, tanquam humani generis perduelle quodã cõſpecto toti contremiſcamus. Deinde cum ſal mineralis non ſolùm in omni vegetabili quo alimur aut alteramur, ſed etiam in quoq; animali reperitur: profectò aut nihil prębere ęgrotis neceſſum eſt, aut ad mineralium vſum quãuis reluctante animo accedere. Præterea cum à Deo hunc ordinem ſublunaris liturgiæ præſcriptũ eſſe ſciamus; vt mineralia vegetabilibus, hæc brutis, brutaq; hominibus alimentũ ſuppeditarẽt: quanta (Deus bone) ſtupiditas, quæ nos ignorantia effaſcinat, ne maximã inter homines & mineralia ſimilitudinem confiteamur? Rectiùs mea quidem ſententia ille, qui hominẽ Microcoſmũ vocauit: vtpote in cuius natura, Dei, Angelorum, bru-

torum, plantarum, diaboli, totius deniq; vniuersi aliquid collocatum sit. nec sanè immeritò. nam re vera quantum in nobis virtutis habitat, tantum Dei inest: quãtum sceleris, tantũ diaboli: quantum rationis, tantũ Angelorum: quantũ motus sensusq; arbitrarij, tantum bruti: quantum auctionis, tantum plantæ: quantum salis, sulphuris, mercurij, tantum mineralium. Factus enim est homo, vt cetera quæque mixta, ex minera terræ; & in suum omnia puluerem post factam corporis analysin, ociùs tardiùs redibunt. Verùm quid ego hasce noctuas ad te, qui Athenis trãsigis ętatem? vel quid ad illos Misosophos, qui senum psittacorũ more negligũt erudientẽ, nec vnquã è suis monstrorũ plenis labyrinthis, vel Ariadnes filo adiuti egrediẽtur? Placuit tamen aliquid tentare ad ipsos reuocãdos, si non proficiendi spe, tamen periclitãdi volũtate: quãdoquidem ἐς Τροίην πειρώμενοι ἦλθον Ἀχαιοί· Καλλίστα παίδων, πεῖρα θεῶν πάντα τελεῖται. Cur autẽ hęc tibi nostri exercitus præludia dicarẽ, plurima in causa sunt. Primũ singularis tua erga nostrates humanitas, quã ante biẽnium in

tua patria & nostro illustriss. legato, Peregrino Bertio, nobilissimæ ducis Suffolciæ filio, mihique in primis neque modio neque trimodio, sed ipso pleno horreo aperuisti. Deinde verò, quòd medicã τὴν ἀπόθεσιν hominibus medicinæ imperitis (quales plerique nobiles & senatores sunt) ascribere, perinde esse videtur: acsi agricolæ Monarchię encomium, aut militi agriculturæ scientiam offerres. Sed illa in primis me mouit (optime Seuerine) tuæ singularis doctrinę & exploratæ hac in causa eruditionis contemplatio: cuius sola vmbra refocillatus mihi facilè persuadeo, me de cũctis chymicorum remediorum conuitiatoribus verè atque solidè triumphaturum. Hanc autem Apologiam anno superiore accepisses, nisi tuam illam aduersus Antiparacelsistam auream responsionem in dies expectassem. Verùm cum te aut seculi ingratitudine, aut silentii iucunditate, aut regiis auocatum negotiis auxiliares chemiæ copias nondum misisse scirẽ: officii mei esse duxi Misochymicos sublimes interim arripere, suamq; ipsorũ ὑψηλοκαρδίαν hac prima velitatione ceu pa-

ſtorculi vnius fundula proſternere. Quod ſi aliquæ eius fortè reliquię reuixerint, dabis ſpero operã, vt tuis cõiunctis copiis noſtrę augeatur vires, σύν τε δύ᾽ ἐρχομένων ſingula huius hydrę capita amputetur. Victoriæ autẽ ſpem illud omniũ maximè facere nobis videtur, quòd neminẽ huic cauſę reluctantẽ legere poſſimus, quin idẽ aut Babylonicę beſtię nomẽ dederit, aut ſe diſciplinę diuinę & perfectę eccleſię repurgãdę ἢ λάθρα ἢ ἀμφαδὸν oſtẽderit inimicũ. Interim verò, dũ tua inſtruitur acies, ſi mihi in hac prima dimicatione βράσσων τε θυμὸς videatur λεπτὴ δέ τε μῆτις; id velim nõ noſtræ puſillanimitati; ſed tuarũ copiarũ expectationi feras acceptũ. Nec tamẽ tam excordes vnquã reperiemur, quin denuò in hoſtẽ rediuiuis viribus, quandocũq; occaſio tulerit, reuertamur. Bene vale, meq; (vti ſoles) perdilige. Nobiliſs. Regis Gall. legato, D. Tychoni Brahe, viris vt Chemię, ſic etiã virtutis ſtudioſiſſimis, ſalutẽ ex me dicas ampliſſimam, etiã atq; etiam te rogo. Datæ Londino Prid. Kal. Feb. 1584.

Tuæ felicitatis ſtudioſiſsimus

THO. MVFETTVS.

PV-

PVRAE SIVE CHYMICÆ MEDICINÆ STVDIOSIS

Thomas Mufettus Medicus S.

VERVM illud esse experior Comici non inscitũ dictum, charissimi fratres: Sapientem ad res agendas his tribus impelli, Necessitate, Lege, Consuetudine. Absque quibus fuisset, equidem non solùm ab hoc genere scriptionis, sed ab omni librorũ meorũ euulgatione abstinuissem. Video enim eam cuiq; patere ad operũ suorum impressionem facilitatem, vt impudicissima Venus, & stultissima quæuis opinio suum quoq; prælum consecuta sit. Tamen cum necessum sit scriptis animare vos, quos viua oratione attingere non licet: necessitati dabitur (ni fallor) venia, nobisq́; non scripturiendi studium, sed animus veritatem docendi imputabitur. Præterea Natura vitæq́; breuitate monemur, serendas vel citò vel serò esse arbores, quæ prosint futuro seculo; hominemq́; vt ad ciuilem vitam, sic etiam ad eorum quæ à Deo optimo maximo accepit cum alijs distributionem procreatum. Quin porrò de Zuingero, Aragosio, Seuerino, alijsq́; institutoribus meis peroptimis (quos

ἴσα γενέτῃσιν ἡγήσασθαι Hippocrates iubet) parum honorificè sentire videar, si chymica ipsorum remedia (quibus vnicé delectātur) varijs criminationibus à viris impudētibus cōspersa, cōtra quemcūq; hostem liberè propugnare non ausim, eorūq; innocentiam, immunitatem, ius neruis modisq; omnibus sartū tectum seruare. Nec sola ipsorū gratia hæc facerē (hominū quippe auctoritate in Physica disceptatione vti planè ἄτοπον videtur) nisi quoq; reipsa cernerē medicos chymicis destitutos remedijs similes esse fabrorum, qui ad secandū hebetem securim, vel fortè medio confractam adhibēt. Deniq; cum consuetum esse videā præstātissimis viris, omnem inire rationem, qua ab se non tantum crimen sed etiā criminationē segregēt; suamq; innocentiam cùm verbis tum scripto agant apud populum: nihil noui aut mali facturum memet cōfido, si illata repellēdo tela, futura arceam; hosq; delirantes nepotulos ad meliorem (pro viribus) frugem reuocare velim. Nunc enim nescio quo superbiæ æstro perciti in conuitiando modum tenere nequeūt, deq; illius Antiparacelsistæ libris, tanquam de Metelli spolijs in omni mensa triumphant. Tamen si perspicerent miselli, quàm parum virium illius acies

acies obtinet, suaq́ ipsius argumenta in veritatis, Iustitiæ, atq́ AEqualitatis statera examinarent: sanè non minore celeritate ab eius vexillo, quàm Mars ille velocissimus Deorum à Veneris amplexu toroq́ adulterino, postquã se dijs hominibusq́ ludibrio exposuisset, aufugerent. Etenim prima parte quid aliud nobis ostendit, nisi magnã Theophrasti impietatem? quam sanè vt Theologi accuratius, sic etiam iustiùs tractassent. Nam quod medicorum est, id curent medici; tractent fabrilia fabri. ipse etiã homo cum sit, in hominem æquiùs affici debebat: vel saltem non ita humanitatem deposuisse, vt iugulare mortuos & in defunctos sæuire habeat oblectamento. Quid si Paracelsus in Mundi creatione diuinaq́ administratione aliquid à sacris literis alienum sensit? ecquid in eo ab Ethnicis differebat scriptoribus? vel cur non pari misericordia illius ferimus figmenta, atque disciplinæ ecclesiasticæ osoribus (quorum nõ se minimum esse prodidit Antiparacelsista) vel Galenicæ impietati condonamus? verùm cũ illũ κατὰ παντὸς, καθ' αὑτὸ, καθόλου πρῶτον, *ipsamq́ humanitatis legem transilijsse abundè constet: nolo hunc limum ampliùs mouere, ne vobis (quibus semper placere institui) ingratis-*

ſimum excitem odorem, neq; ipſum ad maiora feſtinantem impediam. Noui Antichymiſtas etiam à nemine oppugnatos, vnà cum illo Idololatrarum Deo mole ruituros ſua, iamq; diuturno ſpontim furoris æſtu cõtabuiſſe. Tamen cùm me ſciuerint non tam cruciandi animo & expectatione triumphi quàm ipſorum ſanitatis gratia hunc libellum quaſi cauterium aliquod emiſiſſe: meum (vt ſpero) inſtitutũ magnopere laudabunt, neq; adeò damnabunt voluntatem. quis enim Medicum apoplecticos vel pungẽtem vel vrentem vel etiam flagris cædentem, tanquam ἀφιλανθρωπίας reum inſimulabit, cùm hæc ille non vt affligat ægrum, ſed ſenſus reuocandi ergò vſurpat? Reliquũ, animuli mei, nihil iam videtur: niſi vt quas vobis diſtribuẽte iuſtitia poſſeſſiones emenſus ſum, eas nec pretio emi, nec ſycophantijs ſurripi, nec veſtra puſillanimitate auferri vnquam permittatis. Deus optimus maximus veſtra promoueat ſtudia, atq; hæc ſummæ tranquillitatis Alcedonia ad Eccleſiam noſtrã medicinamq; perfectè repurgandam, quàm diutiſſimè velit largiri. ἀμὴν.

ναὶ καὶ ἀμήν.

DE

DE IVRE ET PRÆSTANTIA CHYMICORVM MEDICAMENTORVM,

Dialogus Apologeticus.

PHILERASTVS. CHYMISTA.

A PERVI præceptori meo cõsilium meũ de fallendo Chymista: laudat, commendat, prædicat, votis etiã promouet hoc opus, meque vario telorum genere & technarum multitudine instruxit. Tamen, ne mentiar, cum apro Ætolico, cum vrso, leone, excetra certare mauelim, quàm cũ chymistis: qui alloquentem teterrimo sulphuris odore, aut mercurialibus fumis totum obruũt. Audio etiã quendam chymistam haud longè hinc commorari, qui nos Galenistas ceu

haleces ſale conditurus eſt, & poſtea in fumo ſuſpenſurus. Pol, niſi me ſignum fallit, hîc habitat in vicinia. ſed ecce hominem egredientem. Audite cœlũ & terra, dum Dædaleos cõminiſcar dolos, totãq; huius perituram noua ſimulatione perdiſcam. CH. Phy. aut catum ſilueſtrem, aut muſtelam hac tranſijſſe arbitror; ita olet male. PH. Adibo? ſiſtã. ſiſtã? immò certa eſt mẽs. quęrã, quò quò hinc remotus eſt gentiũ. CH. Salue aduena. PH. Et tu inquiline, ſalue. CH. Quem tam ſollicitè quæris, hoſpes? ei ſi quid ego adiumẽto ſim inueniẽdo, impera. PH. Pol humanitatẽ tuam accipio, & in patriã denuò reuerſus ipſam prædicabo lubens. Chymiſtã quæro. cui inueniendo quantam mea gratia operam dederis, tantum te ſemper arctiùs amauero; & prima occaſione oblata reddã mutuum. CH. Tametſi tãto vix quiſpiam nomine dignus ſit, nihilominus me ita à populo vocari, nolo ire inficias. PH. O me felicẽ Phileraſtum, qui in ipſo portu merces video deſideratas. Quis aut qualis Deus cuiquam ſimilẽ opportunitatem? mi here, mi patrone, mi pater optatiſſime, ſalue.

CH. Nugas agis, Phileraſte. neq; enim me tibi herũ, vel te mihi ſeruum fuiſſe, vnquã memini. ſed vnde ſoluis, obſecro? qua patria oriũdus es? PH. Athenis Galenicis ſolui. patriam Germaniã habeo. CH. Quid igitur huc aditio fuit, hoſpes? cur me deridiculi cauſa ſalutas? Quid Athenis Galenicis valedicẽs huc appuliſti? PH. Quoniam vbi nihil præter morum corruptelam, ſcientiæ inopiam, loculorum exenterationem video, ibi ſi ſceptrum detur, non eſt cupita manſio. CH. Bona verba quęſo. vix ſentio taliũ operarũ viros eſſe Atheniẽſes. quod ſi tales fuerint, merito aufugis, rectéque facis aduena, quòd ab eorũ conſortio accuratè abſtines. PH. Immò tota Athenienſium atq; Galenicorum gens eſt inter homines mea quidẽ ſententia, vt Napelli, Aconita, Chamæleontes. coloris ſplendoris ve elegãtia oculos atq; animos paſcunt, bono tamen vſui ſunt nulli. CH. Tace, obſecro. ſi quid Galenici Ethices præcepta tranſgrediãtur, id Theologi reprehẽdant velim, Politici puniãt. Tuũ verò eſt, medicus cum ſis, illorum in medicina errores arguere; nam in alienam prouinciam ex-

currere quàm parũ Dialectici ſit, lex illa Iuſtitiæ καθ' αὐτὸ ſatis conuincit. Sed dic mihi tua fide, hoſpes: Nunquid Galenicos in æternũ deſeruiſti? an meos deguſtatum ſermones, & arcana ſurreptum venis? PH. Egóne tua tibi arcana ſurreptum veni? minimè poſſem: vel etiã ſi poſſem maximè, pietas prohibet. CH. Tamen tuorũ multi huc veniũt, & me ſalutant blanditer: comiter appellant: rogant, vt ſuſtentatũ eſt: meamq; & operã & artẽ diuinis affectam laudibus ſuſpiciunt. cum verò in ſcholam redierint, ſtomachum detegũt, & in chemiæ fautores liberè vel potiùs illiberaliter debacchãtur. Alij itidem ſunt ita: Chemiam amant, quantum in rem eſſe ducunt ſuam; quando autẽ ſumptus requirit, tum ceu ſcientiam inutilem reijciũt. PH. Atqui ego illam ita amplector atq; amo vnicè, vti amare æquum eſt: nihilq; mihi tanti eſt reliquum, quin Chemię diſcendę nomine illud inducar dare. Eſt enim Chemia ſolidę philoſophię fons, clauis ſapientię, anima & medulla phyſices, medicinæ radix, & meta in quam viri ſapientes collimarũt. vis magis prædicem? CH. Immò
ſatis

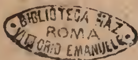
ſatis ſuperq́;, aduena. mallem enim ab ipſo laudari chemiã, qui ipſus in laude ſemper vixerat. Gaudeo tamen eò vſq; præualuiſſe eam, vt ſuum quoq; encomium ex ore inimicorum cõſecuta ſit. ſed reſpõde paucis; cur chemiæ nomẽ daturus venis, cũ eam tot egregij medicorum principes repudiarint? nam ex Græcis, Hippocrates, Polybus, Ariſtoteles, Nicomachus, Theophraſtus Lesbius, Herophilus, Serapion, Dioſcorides, Galenus, Theſſalus, Trallianus, Archigenes, Ruffus Epheſius, Aëtius, Oribaſius, Alexander Trallianus, Paulus Æginetà, Actuarius, veſtri ſunt. Veſtri quoque, Auenzoar, Albubeter, Iſaac Beimiram, Albaterius, Albucaſis, Iacobus Alkindus, Auicenna, Auerrhois, Ioamitius, &c. inter Arabas. Ad vos etiam ſpectãt omnes tum Itali, tum Hiſpani, tum Galli, tum Germani & Angli, qui ante annos trecentos medicinam exercuerunt. Cum igitur tot pręclari artis medicę Atlantes ſenectute caniſq́; conſiti noſtram oppugnarint vel ſaltẽ nõ cognouerint ſciẽtiam; inanem ludis operam, adoleſcens, qui huc illius perdiſcendæ gratia nullum non ma-

ris terræq; periculũ ſubijſti. PH. At didici non ætate ſed ingenio cognitionem acquiri, eamq; in rebus pleriſq; peſſimã eſſe video opinionem, in qua maior numerus conſentit. Nam, Deus bone, quantum & quàm grauium hominum conciliũ Chriſtum illum Protophiloſophũ falſis criminationibus & opprobrijs affectũ deprõſit poſtea ad flagrum, nec non niſi viliſſima crucis morte occiſum demiſit! Quodſi illũ in carne patefactũ, annorum, prophetiarum, miraculorum teſtimonio vel cęcis & lippiẽtibus oſtenſum, oculati illi Patres noſtriq; in primis Patroni nõ agnouerunt: multo quidem faciliùs in ipſis medicinæ principiis errare potuiſſent, nobiſq; aliquam eius partẽ vel rudẽ vel incognitam relinquere. *Siccine* medicinam omnem in Idololatrarum pectore, aut vnius Galeni fonte clauſam fuiſſe veriſimile eſt: vt Chriſtianis neceſſitatẽ imponamus, eam vel ab Ethnicorum ore vel à nullo omnino latice hauriẽdi? Quin potiùs illud conſtantiſſimè teneamus ἀξίωμα: Chriſti profeſſionẽ ad omnia vtilem, omniumq; promiſſionũ energiam adeò percipere; vt qui ipſum ſincerè colit, maius propterea in ſua

vocatione siue medica siue physica sumpserit incrementũ. Præterea sicuti Christus ipse (quẽ ecclesiæ caput agnoscimus) omnis disciplinæ inter homines fuit (proculdubio) peritissimus; ita etiam vt Christiani eo ipso cunctos Ethnicos anteeant, non similitudinis tantùm ratio atq; Cabalistica anagoge, sed physicæ æquitatis lex imperat. Testor Salomonem, Apostolos; eorumq; discipulos omnes, nec non huius ætatis medicos nõnullos, qui diuino afflati spiritu tum scientia tũ vsu medicinæ Iudęos, Gręcos, Arabas; Latinos, superarũt: Nam in Anatomia totius medicinę vestibulo quàm perniciosi veterum lapsus fuerunt? quàm falsa ipsorum physice, & non solùm à diuinis litteris, sed quoq; ab ipsis sensibus abhorrẽs? Methodũ verò ita pœnè omnes ignorarunt, vt qua potissimùm methodo medicus opus haberet, pauci, immò vix aliqui tenerent. Omnes deniq; in medicamentorũ præparatione à veritatẽ ad opinionẽ, à sensibus ad imaginationẽ; ab apodixi ad errorẽ sensim delapsi sunt: nec nunquã ante paucos annos ad sanam mentem reuersi. CH. Næ quamuis Ga-

lenicis in vſu eſſe ſolet, linguis ab animo differre, tamen tu tam cordatè loqueris, & mea quidē ſententia diuinè: vt nihil in me claudi permittam, quod te ſcire intereſt. PH. Tu ſi aliud mihi in ore eſſe perſpexeris, aliud in pectore: nullam cauſam dico (Chymiſta) quin mihi & famæ, & ſalutis, & vitæ apud te deliquio ſit. CH. Age. tuam experiar fidem, fretus ingenio tuo. fac igitur infidelior mihi ne fuas, quàm egomet ſum tibi. PH. Immò niſi meis præcordijs malè velim, tibi volo optimé. & mihi ipſi citiùs infidus ero, quàm tibi deſit fides. CH. Capio conditionē. ſequere me ad ædes. PH. Salue naturæ fanum! vt te expectaui diu. ſed papæ! quàm exiguę ſunt iſtę tuę ædiculæ? CH. Nec ingentes quoq; formicæ; tamē naturæ ſolertiā artificiūq; magis, quàm proceras gigātum machinas commendant atque cōmemorant. PH. At quæ illæ obſecro litteræ, quæ præ oſtio manēt inſculptę? CH. BASILICA CHYMICORVM: CONTRA QVAM OMNES GALENISTARVM COLONIÆ NON PRÆVALEBVNT. PH. Rude quidem hoſpitium, & tanto ferendo nomini

mini lōgè impar. neq; enim opere Corinthiaco veſtiūtur parietes,nec extrà emblematis ornantur. deſunt quoq; veſtibulo Atlantes, & in tecto tegulæ deliciares deſiderātur. neq; valuę Dędalea manu ſculpuntur, ad Baſilicæ exemplar. CH. Tu exteriorem ædium ornatū expetis,hoſpes. eum ego data opera non addidi. Turpe enim exiſtimo externum conſectari ſplendorem,ambitionis,non philoſophiæ;ſtultitiæ, nō cognitionis argumentū. Quum etiam tuus Hippocrates nimiam in medicis damnet ἀξυνεσίην, fruſtrà mihi tegulas deliciares,opus Corinthiacum,aut Dędaleam manum narras, qui Anglus ſum; & in ædificijs ſobrietatem, quàm nouā iſtam οἰκομανίαν imitari mallem. Præterea ędes tanto ſumptu ornatæ, cū multorum Pharmacopœorū pyxidibus pariſſimę ſunt: quę extrà auro radiant operéq; poliūtur Phrygio: intus autē vel nihil, aut ſceleta tantúm cōtinent, & (adſit veriuerbio venia) cadauera medicamentorum. PH. Verum autumas. Noli autem grauiter quæ dixi ferre. nam nos artis præſtantiam ex artificis diuitijs, ſupellectile, ornatu, elegantia, fa-

ſtuq́; æſtimare ſoliti ſumus: parùm Naturę memores, quā ingentē auri theſaurum in terra omnium ædium viliſſima recondere animaduertimus. Ceterum nunc cortice ſatis conſpecto, ad nucleum peruenire fames eſt. CH. Ingredere igitur. Sed priuſquam pergis, cede in hoc apodyteriū: atq; ibi credulitatē, poſtea ſocordiam exue. PH. De ſocordia placet quod imperas, atq; ſentio neceſſū eſſe. Verùm credulitatē quiſquis omnino omnē exuerit, huic diſciplinæ nō altius imprimunt veſtigium, quàm triticum in mari ſatum. Nam iuxta illud Ariſtotelicum, δεῖ μὲν τὸν μανθάνοντα πιστεύειν, vt diſcipulum habeas liberalē, modeſtū, beneuolum, attentum, docilem, & inſtar luti in quācunq; partem fingendum. CH. Immò intelligentia diſcipulum decet, credulitas nō decet. Nam ſi huic te ſubieceris, Atheniēſis: animę immortalitatē, Dei omnipotētiā, mūdi creationē, omnemq́; Chriſtianorū doctrinā, ad Galeni exemplū, deridebis: nihilq́; tam improbè ab ipſo defenſum eſt, quin tuo viciſſim calculo confirmabitur. Quare nec mihi, nedū cuipiā vlteriùs habeto fidem;

quàm

quàm nos vel ſenſibus manifeſta, vel rationi, vel diuinis litteris congrua dicemus. PH. Probè mones. CH. Nunc in balneũ deſcende, atq; ablue opinionẽ, prævaricationem, faſtũ, & reliqua ſcientiarũ impedimenta. PH. Factum puta. ecce iam lotis auribus, & defecato ad te animo reuertor. Numquid prætera vis? CH. Tãtùm vt pileo myſtico & toga bõbycina depoſitis amiculũ chymicũ induas: rudioris fortè texturæ, ſed ad noſtras operationes longè conuenientius. iam libri loco forcipem accipe dentatũ: is tibi magiſter erit. optimè comparatus es. ſic phyſicũ ornari addecet. Sequere iã nũc me. PH. Proh fidem. quas ego hîc cõſpicio, quales, quot fornaces? quod obſecro huic loco nomen eſt? CH. Πονητήριον. PH. Durum verbum & aſperum. CH. Tibi fortè quẽ hactenus in hypocauſto ſedentem Galenus deſidem reddidit. Verùm qui laborem & ſudorem (quibus dij omnia vendere ſcribuntur) optatiſſimo cuiq; otio anteferunt, aliter animati ſunt. PH. At profectò non vili pretio tantus vitrorũ, vaſorum, & fornacũ omniũ delectus cõparatur. multum

quoq; pecuniæ abſorbent Vulcanus, fermentum, argilla, & vehicula elicienda. CH. Quaſi verò illius apud Comicum dicti oblitus ſis: Neceſſum eſt facere ſumptũ, qui quærit lucrum. nec tamen tanti erunt ſumptus, quin à lucro millies ſuperabũtur. Etenim pro pecunijs ſcientiam emes incomparabilẽ, totius Phyſices demonſtratricem. nullus mercator tã felici commutatione, nullus daniſta tã fœcundo fœnore eſt vſus. Noli igitur iſto auaritię luto hęrere: ſed potiùs imitare Montanũ, Ferneliũ, Villanouanũ, Fracaſtoriũ, Cardanum, Geſnerum, Zuingnerũ, Aragoſiũ, Brickmannũ, Platerum, & aureum Daniæ pullum Seuerinum; quos factis in Græciã, Arabiam, omnemq; medicinæ veteris prouinciam tam longis deuiationibus, nõ pudebat huius artis eſſe ὀψιμαθεῖς, ſuæq; ſenectuti huiuſmodi laboratoriũ, ceu monumentum quoddam honoratiſſimũ extruere. PH. Memorabiles memoras viros, & huius ſeculi ſola quædã ornamẽta: eorũq; fretus auctoritate, auidiſſimè ſitio chemiã. Soleo enim aliquid aggreſſurus primũ diſputare mecũ, an id facere ęquũ

ſit!

ſit! deinde, an alij quoq; boni id fecerint ante me! quippe tum confirmatur electio noſtra, cũ ſentimus prudẽtes clariſſimosq; viros, qui ipſi in honore ſemper vixerant; idem velle nobiſcum, idem agere. Ceterùm hîc aqua mihi hęret: An æquius fuerit tã paucorũ hominũ veſtigijs inſiſtere: An ſequi veterũ opiniones, qui in hac pręparationũ palęſtra aut nulli, aut planè hoſpites videntur. Parce obſecro ſi nunc ad Galenicorũ ſtationes recurrã: facio enim id non tã illorum amore aut victorię ſpe; quam ſcięndæ veritatis cauſa, atque vt omnem tibi credulitatẽ videar depoſuiſſe. CH. Laudo inſtitutũ: & viciſſim reſpondeo tibi: veteres medicos in omnibus vel plurimis imitari perinde eſſe, acſi rudi quidem ab opere peteres excẽplar. Erat enim medicina circa Hippocratis tempora inſtar fœtus recens concepti: in quo confuſa tantum lineamenta, & rudes adumbratiunculæ membrorum conſpiciebantur. Hanc poſtea Galenus methodo diſtinctiorem, poſteritaſq; tum Arabum tum Gręcorum varia medicamentorum ſupellectile ab agyrtis & tõſoribus corraſa locu-

pletiorem fecerunt. Nullus tamen eò profecit, vt aquæ rosaceæ destillandæ (ò præclaros medicinæ Architectos) vel teneret vel traderet rationem. Immò in nulla Medicinæ parte non turpissimũ reliquerunt errorem, quem postea sapientior proles tanquam secunda spongia absterſit. PH. Vera refers, & meo quidẽ iudicio vel sensibus ipsis palpãda. Nam sicuti aliter senes sentiũt, aliter pueri: hi rectè, illi pro ratione ætatis: ita quoque admirationem minimè promeretur. Nos in hac mundi veluti canitie, quædam inuenire patribus incognita, aut inuentis ipsorum Apellis manum inducere: quandoquidem ipsi non aliàs quàm per nubem Medicinam intuebãtur, & vt tuorum verbũ vsurpem, nondum embryonatam. Quare perinde atque Auicenna in Galeno veritatem, in Hippocrate Galenus diligentiam, Hippocrates in veteribus methodum desiderauit: ita etiam nihil in omnibus vel singulis scriptoribus expetere, serui moroso domino obstricti, non eruditi sciẽtiæ exploratoris nota est. Nunc autem (omissis veterum delictis) mihi fornacum nomina vsumque

rogo

rogo explices. CH. Illa Neptunus, Mare, Maria, Zona temperata, hæc Venter equi: iſta Gallinarum nidus vocatur. illic verò Ægyptus collocatur: à dextris Perſia, Mauritania, Ætna, Serpens, Acediæ furnus, & venter ſtruthiocameli. PH. Eheu! quæ dicis, cinerē quærere vidētur. apage iſtam amphibologiam, qua mihi non erudire velle tyronem, ſed fugare etiam prouectos apparent Chymiſtæ. CH. Verùm hoc conſultò faciūt, & magno iure. Nam vltra quod in nouis artibus ὀνοματοποιεῖν nulla vetat lex, Hippocratis etiam & æquitatis voce ſancitur: res ſacras profanis hominibus obſcurè tradendas eſſe, πρὶν ἢ τελεσθῶσιν ὀργίοισιν ἐπιστήμης. Adde inſuper Naturam maieſtatem ſuam arcano aucupari ſilentio, nobiſque caſtaneæ nucleum non niſi cortice & aſpero tegumēto abditum offerre. quamuis re ipſa nullum rebus nomen à Chymicis impoſitum eſſe affirmo, quod perfecta Polygraphiæ, Etymologiæ, Notationis, Analogiæ, atque Phyſicæ anagoges ſcientia imbutus non prima quaque lectione intelligat. Tantū abeſt, vt meritò elucidationem vocū deſi-

derent, vel iure vllo culpēt obſcuritatem. PH. Non repugno. tamen meo quidem animo in ſcientiis docendis ea ſolùm vti oratione, ad quam ſolus aliquis Cabaliſta tanquam natator Delius perueniat, non aliud videtur eſſe, quàm homines ad lautiſſimum prandium inuitatos & mox accubituros laruis ſpectriſq; fictis expellere. verùm ad eorum medicamentorum præparationes videndas oculi mei feſtinant, quas ceteris omnibus præſtātiores eſſe libri profitentur tui. CH. Adeſdum igitur, & in hunc zodiacum ingredere. PH. Nitidiorem locum non memini vidiſſe me. ſed quam ob rem vocas Zodiacum? CH. Quia hîc animalium ſignaturæ non illæ imaginariæ Aſtrologorum, ſed veræ & vitales ſeruātur. volo enim duplicem ineſſe vitā animalibus; vnam quę in ſe ipſis, alteram quæ in nobis operatur. prima euaneſcente, ſecūda obtinet imperium: nobiſq; vel medicamētum præbet ad corporis alterationem, vel ad eius nutritionem alimentum. PH. Verùm quandoquidem me credulū eſſe non vis, animalibus mortuis vitam ineſſe denego. nam pari ratione lapi-

lapidibus, metallis, atque astris inesse vitã nullo quis negotio probauerit, atque brutis animam exhalantibus. Ego verò triplicem solam vitam agnosco; Rationalem, Sensitiuam, Vegetatiuam: id quod non solùm Aristoteles, sed quæuis Medicorum natio ante Paracelsum natum defendit. CH. Atqui in eo turpiter hallucinaris, Atheniensis. Nam Galenus tuus vitam aut nihil præter vires esse disertis verbis asserit, aut viriũ actionem. Si igitur vis insit animalibus mortuis, metallis, astris, lapidibus: quidni & vitam inesse dixerimus? hæccine in Galeno ferenda opinio est, & damnanda in Paracelso? Nõne etiã Hippocr. in suis De diæta libris passim notauit, vitæ conseruationem per alimentum fieri, declarationem per operationes? sicuti igitur homo viuere dicitur, quandiu actiones homini prædestinatas edere queat; ita etiam quandiu Magnes ferrum, succinum paleas, Rhabarbarum bilem attrahit, tandiu vitam illis tribuere sobria atque sicca sententia censeri debet, non ebriosi hominis imaginatio. PH. Vitam igitur nihil aliud statuis, Chymista,

Libro 9. de meth. med.

quàm cunctis rebus energiam ἐκ θεόθεν insitã; id est hominis ad humanas actiones, Astrorum ad Astrales, Angelorũ ad Angelicas, brutorum ad brutales, plantarum ad plantares, mineralium ad minerales, metallorum ad metallicas, alimentorũ ad alimentares, medicamentorum ad medicas operationes dispositionem. CH. Rectè colligis. & profectò cum mors nihil aliud sit, nisi perpetua ab actionibus præordinatis cessatio: cur animalia priùs omnino mori fatebimur, quàm omni actione cuius gratia prędestinabãtur spoliata sunt?

PH. Viuunt igitur animalia animã participãtia sibi ipsis: hac verò destituta viuunt postea in nobis, & actiones proferũt magneticas. nonne hoc vis? CH. Maximè, & propterea vitã splenis bouini dico, non solùm quę in corpore bouis attrahit, cõcoquit, expellit: sed etiam quæ in nobis expedit lienis obstructiones, mẽsesq; prouocat. sic etiã vita castoris testiculorum (quo ad nos) ea dicitur, quę vteri suffocationibus, & morã facienti fœtui medetur. sic etiam sales atq; olea cranei humani, alces, viperarum, bufonũ, astacorũ, vitalem facultatem

tem obtinuerunt aduerſus Epilepſiã, incubum, leprã, peſtẽ, quartanã &c. Nec diſſimilis aliorum eſt ratio, quibus vitã ineſſe ſolus nõ videt ille, qui calorẽ ignis nõ ſentit, vel nõ videt cœli rotũditatẽ. PH. Intelligo. ſed quò me iã ducis? CH. In phyſicũ Plãtariũ; omniũ vegetabiliũ ſulphure, ſale, Mercurio refertũ. PH. At cũ eam feciſti gratiam, vt mihi liberum ſit παῤῥησιάζειν apud te: ne obſecro moleſtum ſit ea audire, quę noſtri contra has vegetabilium extractiones ſolent obijcere. CH. Immò niſi tibi moleſtũ ſit dicere, mihi audire volupe eſt. PH. Afferunt; ſe in craſſa vegetabilium præparatione iam annis multis medicinam maximo cum ſucceſſu feciſſe: eãq; in purgandis, alterãdis, & diſcutiendis humoribus (quæ præcipua ſunt artis opera) non minùs quàm nouas haſce pręparationes vires ſuas exeruiſſe. Deinde hoc etiam timendum clamãt, ne quando ſubtilioribus illis extractionibus corpora ſubitò mutentur, fiatq; interim magna caloris natiui atq; humidi primogeniti iactura. Chemiam tamen nullo modo damnant: ſed cur præ ceteris officinarum præparationibus

extollatur, nõ videre ſeſe affirmãt. CH. Sanè quod chemiã nullo modo damnant, maximè laudo. & ego vnà improbo illos, q in omni morbo ſolis chymicis medicamentis vtuntur. Nam cum contra mures aut formicas bellandum eſt, ſuffecerint Pygmæi vires: tamen qui cum leone certauerit aut apro Ætolico, huic Hectorea manu aut Gigantum robore eſt opus: id eſt, mea quidem ſentẽtia, chymicis medicamentis. vel vt clariùs ipſorum præſtantiam ceu ob oculos poſitam intuearis; dic mihi qualẽ Galenici in atrophia imperant diætã? PH. Nempe cibos euchymos elixandos prȩſcribũt: iubentq́; illorũ ſuccum exprimi, pinguedinẽ ſeparari, fecẽ reijci, alimentoſum à nõ alimentoſo diuidi, ſingula deniq; ſeparari, quæ facili concoctioni impedimento ſint. Panis itidem loco amylum lacte maceratũ cõmẽdant, & ex vinis illud eligendũ ſentiũt, quod ab omni ſpuma, tartaro, & fece depuratiſſimũ eſt. CH. Rectè. ſed cur panem, vinum, carneſq́; vulgari modo præparatas non exhibent? PH. Quoniam eo modo deuoratæ plus excrementi gignerẽt quàm alimenti, atq;

atque non reficerẽt ſed re ipſa opprimerẽt naturam. CH. Equidem admiror vos in Analeptica tam lynceos, erga medicamẽtorum chymicam præparationẽ tam proterue animatos eſſe. nam ſi ciborum optimi ſucci extractiones ad corpus reſtaurandum neceſſariæ ſint: quanto magis medicamenta ad corpus alterandum nata defecare & repurgare conuenit vniuerſa? adde etiam nonnullorum remediorum partes venenatas eſſe, aliquorum deleterias, plurimorum otioſas, nullorum niſi fortè per accidens ſalutiferas. PH. Quid audio? annon vires medicamentorum totæ totis ita miſcentur à natura, vt nullo hominum inuento ſeorſim eliciãtur? CH. Neutiquam herclè verò. Nã in Galeni tui ſchola audiuiſti, Aloem exactè lotã purgatiua facultate diſpoliari. vti quoque vſu venire ſolet æris ſquamę, aut æri vſto. Docent te etiam Neoterici eam dũtaxat rhabarbari partem purgare, quã vinum maceratione facta abſorbet. immo in integra totius ſubſtantiæ libra, vix vnciæ Rhabarbari ſex reperiuntur, quæ aluum vel tantillum poterint mouere : reliquæ verò ceu

3. de Sim. fac. 13.

ἐπώσιον ἄχθος ἀρούρης, cloacæ potiùs committi quàm hominibus propinari debẽt. PH. Equidem vero ſimile loqueris, Chymiſta. Quid ni enim iuxta atque in nobis liquores inueniuntur heterogenei, quorũ alij ſunt medicamentoſi, vt biles: alij alimentoſi, vt ſanguis: alii contrà excrementoſi, vt vrina; ſic etiam in cunctis medicamentorum generibus ſe habeat, quæ medicis ad corporis alterationem vſui ſunt? probo igitur hãc artificioſam eorum anatomiam, eamque cito diſcere percupio.
CH. Immò illud quoque attendas velim; Naturam nihil nobis puri dediſſe: ſed omnia permultis miſcuiſſe impuritatibus vt iſtam nobis ſcientiam ab infantia noſcendam eſſe ceu quodam neceſſitatis ſtimulo inculcet. animaduerte enim panificii rationem: quo primùm modo triticum à palea longa trituratione & chymico veluti delectu ſeparatur. deinde furfur à polline cribro rudiori, & poſtea ſpiſſiore diuiditur. pollinem cribratum coquimus, coctum mandimus, manſum in furno triplici recoquimus: nec tamen ita depuratur à nobis, quin inſitus ille cuiq; mẽbro chy-
miſta

mista excrementa quædā inueniat ab accersita expultrici potētia eliminādа. Nec minùs eadem de melle, lacte, & liquore quouis humanæ naturę familiarissimo referri possit historia. nā si eo quo nata sunt menstruo infecta exhibeantur, varias relinquent feces, quæ si in corpore diutiùs permāserint nō excretæ, morbillos, variolas, lepram, morbosq; venenatissimos producent. Quanto autem magis purum ab impuro, mortuum à viuo, deleterium à familiari atq; vtili, in Helleboris; Colocyntide, Coccognidio; Turpeto, Esula; Rhabarbaro, Sēna, Agarico, omnibus deniq; purgātibus separare opus est? in quib⁹ non πολλὰ, vt in Ægyptię pharmaco; sed παῦρα μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά. Immò ne Aromata quidē cordi humano familiarissima tam præclarè atque chymicè naturæ manu parantur, quin nobis vltrà depurādi prębeant occasionem; & necessitatē quandā imponāt laborādi. Nam cinamomi libra semunciam olei effundit; caryophyllorum sesquilibra tantùm quartarium; nucis moschatæ vncia, drachmam semis; ligni aloes quartarium;

drachmam vnam:in quo tamen oleo ſine ſulphure,omnis vis illa aromatica quaſi in radicali quodam & ſpirituoſo humido delitescit. Eadē quoq; habetur ratio in aniſi, cumini, dauci, feniculi, roſarū, croci, &c. extractione:quorum quæ minimæ ſuperſunt partes, in eas omnis facultas deriuatur:vt non immeritò de illis etiam perinde atq; de formicis dici queat; natura eſt maxima in minimis. Si igitur ſiue purgatiuū, ſiue diaphoreticum, ſiue vrinā aut vomitum excitans arcanum in ſulphure ſolo commoratur, quid nobis cum Mercurio aut ſale negotij eſt?ſi in ſale,aut Mercurio, quorſum ſulphur datur? Quū in centum viginti granis Rhabarbari octuaginta otioſæ reperiuntur nō purgantes: cur ipſas purgaturi ægros Galenici nō tollūt? quare admiſcēt? nunquid liberū videtur, quando nucleus deuorari debet exhibere cibo putamina? Quū etiā in croci libra decem veneni vncię deprehendantur(deprehenderunt autem primùm chymiſtę)ſanè niſi cū humano corio ludere impunè poſſent tui Athenienſes, illas iam diu facta per tincturā heterogenei ſeparatione abſtuliſſēt. Quare, hoſpes, Chemię iam nūc agnoſci-

to prȩſtantiam: cuius beneficio viuã Anatomiam diſces, ſimpliciũ, quid? ſales? mercurios? ſulphura? immò influentias, ſignaturas, poteſtates, aſtra, vitas, reſurrectiones elucidantem? PH. Equidẽ chymicorum tuorum nitor, elegantia, lautitia ita me in tuas partes tranſuerſum diripuerũt: vt magna quidẽ dubitatio ſit, an rurſus ad Galeni ſcholam vnquã pelliciar. Tamen nõ ad illud reſpõdiſti: communiũ remediorum optimum fuiſſe ſucceſſum, illorũq; vſum fuiſſe nõnullis hominibus ſalutarem. CH. Quid ni? nihilo minùs ſicuti aliter lignum cultellus ſcindit, aliter ſecuris: ita etiã citò nulloq; penè negotio eas confeſtim tollimus infirmitates, quibus eradicãdis Galenici ne mẽſis vnius ſpatio ſuffecerint. nihil mẽtior, hoſpes, nihil ſimulo: atq; rẽ ita habere tũ praxeos voce, tum rationũ põdere euincã. Nonne in quauis medica operatione, ἡσύχως, ταχέως, ἀσφαλῶς, iucũdè, citò, tutoq; agere oportet? PH. Oportet quidem. nã & ſenſus id ipſum ſuadet, & Hippocrates imperat. Sed cur hęc tria aſſequi non licet cõmunibus medicamẽtis? CH. Quia non vult fatum. Nam ſi corpus ali-

cui purgandum sit, quo instrumẽto id faciendum diceres, Atheniensis? PH. Fortè Rhabarbaro, Aloe, Senna, Mechóaca, agarico, polypodio, visco quercino, epithymo, cassiæ pulpa vel manna. CH. Tuta sunt hæc fateor medicamẽta, sed nõ satis propter suam nimiam amaritudinem, dulcedinem, aut saltẽ quantitatẽ nimiam iucũda. PH. Ad fortiora igitur cõfugiam, scammoneã, turpetum, laureolã, esulam, elaterium, quæ nec ingratum præstant saporẽ, nec dosis magnitudinẽ requirunt. CH. At si sola exhibeantur, nõ tutò purgabis: si multis aromatibus cõdita, vt moderni solẽt, nihilo gratior erit purgatio, quàm si Rhabarbari tres drachmas aut mãnę tres vncias exhibuisses. ita vt si lenibus vtaris catharticis vulgari quãtitate exhibitis, celeritatem tollis: si fortioribus, securitatẽ; si alterutris cũ Galenica securitate exhibitis, tamen vel dosis vel mali saporis odorisue exuperãtia tolles iucunditatẽ. PH. At in officina varias compositiones purgantes, tanta dexteritate mixtas habemus, vt corpori citò, tutò, iucundéq; euacuãdo nullis cedere putẽtur. CH. Ah noli amplius offi-

cinæ

cinę meminiſſe veſtrę: quã ſi depoſita cõ-
tẽtione examinarem,&(vt Gręci loquun-
tur)ἄνευ παθῶν: nullam tamen veterũ com-
poſitionẽ purgantem ijs præditã eſſe vir-
tutibus facilè euicero, quas Hippocrates
deſiderauit. Nam ſi Hieram Galeni obij-
cis, Deorum (ſi dijs placet) inuentũ: quid
ea ſtomacho, naribus, palato, ingratius?
quid cunctis membris iniucundius potuit
excogitari? illa autem Hamech, Diaphe-
nica catholica, & cętera electuaria, pluri-
mis ægrotis(dum ijs Chemię imperitus vti
cogerer) tam inuiſa fuiſſe ingenuè & verè
fateor: vt etiã ego ipſe illis odio eſſe cœpi,
meq; fortè fortunâ conſpicientes ad vo-
mitum permouerentur. Quæ licet per ſe
ſatis fuerint ingrata, quantitate tamen tan-
ta exhibentur à tuæ diſciplinę hominibus:
vt non curaturi homines, ſed equos ſuffo-
caturi videãtur. ò infelicẽ principũ condi-
tionẽ, qui ſua corpora huiuſmodi impuri-
tatib9 hoſpitia, vel potiùs ſepulchra prębẽt!
Quid loquar de pilulis veſtris globulo ferẽ
tariorũ æqualibus? quas in honorẽ Romæ
ſepticollis numero ſeptenario vel muſa-
rũ nomine nouenario præſcribere ſoletis.

pares nunquã facitis, quia numero Deus impare gaudet. Pumbeas quoq; , aureas; achreſtas, polychreſtas; tenebrarum, lucis; ſine quibus eſſe volo, ſine quibus eſſe nolo, vocatis: atq; ita ſpecioſis nominibus ingratiſſima medicaměta, tanquã fronde aſpidem obtegitis. Taceo ſyrupos longos & breues, magiſtrales communes, vnos & alteros, neſcio an magis doctorum deliramenta, an ludos fœminarũ. Tranſeo item aromaticas cõfectiones, quibus nihil puerilius eſt; nam ſi ſaccharo percocto parum ex oleo ſtillatitio cinamomi, aniſi, cumini, margaritarum, ambræ, moſchi, roſarũ ue infuderis: me tibi mancipiũ, niſi diacinamomo, dianiſo, diacumino, diamargaritæ, diambræ, diamoſcho, diaroſato aromatico, vt gratius, ſic efficacius prę́ſcripſeris medicamentum. PH. Næ tu nõ examinas, ſed exanimas officinã noſtrã. Tamen reuera ab illius confectionibus valdè quoq; meus animus abhorruit, cum ipſas vel ingratitudinis vel periculi plenas viderem. ſoleo enim quoties bilem purgare volui, ſcribere in hunc modum: *R^e rhabarb. electi drach. 2. ſpicæ Indicæ, cinamomi, ana*

ſcrup.

ſcrup. vnum. infundantur in aqua endiuiæ per noctem. expreſſioni adde ſyr. roſ. ſolut. vnciam vnam. de cichor. cum rhabarb. ſeſquũciam. vel ſic: *R^e manna el. vncias duas: rhabarb. in ſucco endiu. infuſi ſcrup. duos: diacathol. drachmas quinq;: Tryphera perſ. drachmas duas: cũ aqua cichorij in qua prius agarici drachma fuerat infuſa: fiat potio.* Si autẽ pilularis forma conuenientior ſit, ſic ſcribo ex Medica ſyntaxi Colmarienſis: *R^e ſpec. hier. ſcrupulos quatuor. rhabarb. el. drachmam ſemis. coru cerui, raſuræ eboris, cinamomi, ana ſcrupulum ſemis. cum ſyr. eupator. q. ſ. fiant pilulæ n°. nouem.* CH. Ah, apage hæc prolixa deliramenta, & ſic ſcribe; *Accipe Tincturæ rhabarb. ſcrupulũ vnũ: grana duodecim: olei ſpicæ & xyloaloes deſtillati, ana guttas tres.* ſi verò phlegma euacuandum ſit, præſcribe, *Tincturæ Turpeti drachmam ſemis. olei aniſi guttas 6. olei caryophyll. guttas duas. miſce.* Vel ſic: *Accipe tincturæ eſulæ vulgaris grana 16. olei aniſi, cinamomi, ana guttas duas.* Quoties verò bilem atram purgabis: *Accipe Tincturæ ſennæ Oriẽtal. drachmam ſemis, tincturæ helleb. nigri grana quinq;. olei aniſi, fenicul. ana guttas duas. petroſelini, cinamomi, ana guttã*

vnam. misce. atq; sic exiguo medicamẽto plus profeceris, quàm si illas tædiosissimas receptas instituisses. Talis etiam Aromaticorũ, diureticorũ, diaphoreticorũ, Anody norũ, vomitoriorũq; nostrorũ cõditio est: quę in chymico nostro Antidotario propediem (nisi hominũ ingratitudinę deterreat) excudẽdo fusius explicata, & cuiuis pathemati diligenter applicata inueneris. PH. Sanè tua hęc remedia Seruitoris, Cordi, WecKeri, Augustanorũ deniq; & cũctis seplasiariorũ formulis gustus saporisq; lenocinio, dosis exilitate, & operãdi celeritate pręstãtiora esse, vel nos ptinacissimi Atheniẽses fateri cogimur. Nũc in eo totius quæstionis cardo vertitur, vtrùm æquè tutò exhibeantur! Etenim ad nostras aures rumor non ἀδιέσποτος peruênit; chymica remedia esse omnium longè periculosissima, variosq; ægrotos præ nimia sua in agendo violentia abstulisse. tantam quippe caloris insiti faciunt iacturam, quantã resarcire omnia restaurantia iuscula nõ possunt. CH. Noui, hospes, chymica remedia non solùm apud Athenienses, sed etiam in quauis patria traduci, verùm quàm absq;
omni

omni ſuo meritò id fiat, id iuſtitia viderit, & ego adductis principum, comitũ, aliorumq; Heroum & ciuium nec non Theologorũ teſtimonijs facilè conuincã. Nam non ſolum in Cæſaris Regiſq; Danorum aula hæc remedia in vſu pretioq; eſſe cœperũt: ſed etiam à noſtris aulicis & ſaniore hominum parte tam vnicè expetuntur, vt ijs ſemper vti nõ poſſe ſemper doleant. verùm ſicuti acutiſſima quæq; & optima nouacula, à chirurgo fatuo adhibita, nõ ſalutare ſed lætale vulnus infligit: ita etiam ſuâ naturâ tutiſſima omnia atq; optima chymica remedia propter vtentium imperitiam malè audiunt, καὶ τοῦ τεχνίτου σφάλματα (contra omnẽ Iuſtitię ſenſum) νομίζεται εἶναι τῆς τέχνης. Contrà chymico tantũ cognitionis conſecuto, vt Quod, Quantum, Quibus, Quando, exhiberi medicamentum oportet, ſatis intelligat: Me cuiuis in neruum tradi non recuſabo, niſi ille officinarum præſcriptis oculum effodiat, & ſecuriùs multo, laudeq; plurima exerceat medicinam. ſed nunc in mineraliũ Theatrum pergere, hora nos admonet. age igitur; ſequere me. PH. Nolo inquam. nam

quid hæc ad medicum? CH. Beatum faciunt dextrè adhibita, & vt vulgi sententia vtar penè ἰσόθεον. PH. rectius ἰσοδαίμονα dixisses. nam vtcunq; tuas animalium vegetabiliumq; extractiones magnifaciam, tamen ne mineraliũ vsum approbem, mihi semper religio erit. Foris quidem applicatis, diuinas nonnunquam vires exeri agnosco: intus autem exhibita veneni sortiuntur vires, & nisi me veterum recentiorumq; fallit iudicium, aspide maligniora sunt. CH. Caue dixeris: ne fortè vtrique tam veterum quàm recentiorũ sectę eiusmodi infligas vulnus, quod postea cicatricem non admittet. Nam Hippocrates θεῖον ἄπυρον asthmaticis sępè prescribit: nec nõ æruginẽ tritam cũ melle & syrmæa potione admixtam. Galenus itidem (ille medicorum deus) sulphur viuũ & Melanthium ad dyspnoicos commendat: & contra dysenteriã à calce viua, squama æris, auripigmento & sandaraca non abstinet. tantum quoq; mineralibus indulsit, vt ab Andromacho Theriacæ inditã chalcitin non expungeret. Quinetiam florem æris intus exhibitum optimè purgare corpus audacter

Lib. De morb. mul.

7. De cõp. med. S. l.

9. De cõp. med. S. l.

Lib. De antid. & 3. de sim. fac.

ćter asserit. Quid referam Archigenem, Andromachum, Aetium, Trallianũ, Dioscoridem, aliosq́; infinitos Græcos & Arabas, qui noxia perinde atq; innoxia mineralia intus feliciter & cum laude sua plurima exhibuerunt? Neq; vnquam tam impudentem nanciscar hostem, qui perlectis ipsorum scriptis me ipsorũ patrocinio abuti asseuerabit. Matthiolus verò (vt Neotericorum quoq; adferã iudicium) in morbis altas fibras agentibus, necessarium esse affirmat vsum metallicorum. Iulius quoq; Alexãdrinus disertis verbis Antimonium in peste oppugnanda summum dicit arcanum. Ioannes Crato post infinitas cũ chymicis dimicationes, miniũ natiuũ magnetem Epilepsiæ vocare solitus est: mihiq́; ipsum primus ostẽdit. Pius ille pientissimę memoriæ Gesnerus oleo vitrioli illas ascribit vires: vt vix medici persona dignũ existimet, qui eo carere vult. Guilelmus Rõdeletius Barbarossæ pilulas argẽti viui plenissimas contra illam cosmopoliticã luem variè cõmendat. Gabriel Falloppius, nec non Hector Nonnius maximæ experiẽtię doctrinæq́; viri Crocum Martis ad icteri

Ep. ad Alex. à Blauen.

Epist. ad Gesnerum.

Ep. 22. ad Occonem.

Lib. de morb. Gall.

Lib. de simpl. purg.

curationem, lienisq; obstructiones expediẽdas summis laudibus afficiũt. Felix Platerus stibium Antimoniatum recta præparatione, mixtura, dosiq; exhibitã helleboro albo facilè præfert, eoq; dum ego illi essem conuiua felicissimè vsus est. Ioachimus Camerarius Borace crystallino (cuius præparationem à Langrauio Hassiæ acceperat) in vomitu dextrè ciendo cũctis (& meritò) prefert medicamentis. Possim huc adferre Zuingeri Ostruthium, Thielæum, Orionium: nec non Aragosij Oxylęum: Hagecij Pactolum: Seuerini Turturem, Aquilam, Draconem, aliorumq; metallicorum & mineralium aureas præparationes: à quarum vsu non magis quàm à vini exhibitione, pio cautoq; medico abstinendum censent. Ita vt siue veterum iudicio, siue recentiorũ suffragio stare velis; Mineralia & metallica remedia nõ solùm locum suum mereri apud medicos cõcessurus es, sed debere etiã in multis internis affectibus cũctis medicamẽtis pręferri.

PH. Concedo atq; vnà video illorum non ferendam impudentiã, qui metallicorum vsum veteribus Neotericisq; displicuisse

sine

ſine omni rubore fingũt. Tamẽ (ſi tua pace id liceat) hominũ miſſis auctoritatibus, ad rationum puncta te conferas: quibus Antichymiſtas tuã Theſin comminuiſſe ſatis videntur. CH. Audiamus tandem illas. PH. Optima Mineralia, ſint præparata quocunq; modo, nullã cum humano corpore obtinent ſimilitudinem. quin etiã ipſorum plurima, nempe argentũ viuum, Antimonium, Arſenicum, ſalia, flos æris, chalcidis, vitriolũ, alumẽ; inſigniter erodendo vel metallorum minuũt ſubſtantiam: tantum abeſt vt corpus humanum, molle, membraneũ, fragile ad medullam vſq; non perforent. Si igitur neq; nos reficere poſſint propter ſubſtantiæ diſſimilitudinem, nec alterare præter eroſionis corruptioniſue periculũ: quis obſecro illorum vſum non damnabit, voſq; ipſorum authores nõ irridebit. PH. Immò, Atheníenſis, vtraq; ipſorũ de noxijs innoxijſq; metallicis ſentẽtia horridior eſt, quàm vt veritatẽ vel tantillũ æmulari queat. Nam longa experientia comprobatum eſt aurũ ad cordis, argentũ ad cerebri, ferrum ad lienis, cuprũ ad hepatis corroboratio-

nem plurimū facere: siue ignita in liquore appropriato extinguantur, siue in crocum & essentiam suam redacta exhibeātur. Quinetiam saturnus vitrificatus (non secus atq; bilis aliqua esset) aluum subducit: sulphur nutrit pulmones, cristalliq; liquor renes instar seri cuiusdam optimi expurgat. sed esto: Mineralia nullam obtinuisse cum humano corpore similitudinē. an propterea illorū vsum reijciemus? quid ni igitur vno eodemq; pessulo colocyntidem, helleboros, viperas, aliaq; id genus deleteria medicamenta & nobis omnino antipathetica excludimus? PH. Quoniā nō est tāta dissimilitudo. nam hęc olim vnà cum homine anima vegetatrice prædita fuerunt: mineralia verò nequaquam. CH. Pulchré. quasi vos etiā plantas animaliaq; tum primúm non daretis hominibus, cum animam amiserunt vegetatricem. PH. Verùm quando Mineralia metallicaue medicamēta nullā cum humano corpore cognationē habere dicerē: hoc volui intellexisse: Non conferre ea ad spirituum restaurationem. vidi enim aurum, coralla, margaritas, smaragdos, carne-

carneolos, hyacinthos aliosq; pretiosi generis lapillos, tusos, coctosq; phthisicis nõ plus profuisse, quàm si vitrũ deuorassent, aut silicem. Quare hæc ad ægroti crumenæ euacuationem, non corporis refectionem ab Arabibus hominibusq; fanaticis inuẽta clamãt Atheniẽses. nec video quo tandem modo illorum clamores falsi redarguantur. sunt enim omnium metallorum, lapidum, & mineralium partes tam crassæ, vt in nostrum corpus rarissimũ & spiritibus subtilissimis præditũ cedere nequeant. CH. Immò tui tecum magis verè errant, quàm clamant Athenienses. Quippe quòd mineralia quædam, non corpus tãtum humanum, sed aurũ, stannũ, plumbum, instar fulguris cuiusdam pertranseunt. Argentum viuum, me nihil à veritate alienũ dicere, suo probat exemplo. huius enim spiritus frigidi hominem longè remotum feriunt paralysi; calidi verò destillatorẽ insigni capitis ardore afficiunt. cum igitur argẽtum viuum cunctis insit metallicis, equidem ea in hoc exaltata spiritus educent nõ modo subtilitate analogos nostris, sed multo penetrantiores. Atq; vt de

lapidibus dicam, quis illos inuisibiles magnetis spiritus nostris subtiliores esse negabit, quibus ferrum longè dissitum attrahit atq; adunit? vel quis spiritū vitrioli eò penetrare non videt, quò omnes vegetabilium aquæ & olea illa aërea non peruenient? sal quoq; mineralis tanta prædit us est subtilitate, vt paucorum granorum pondere magnam farinæ massam inficiat. Habent igitur mineralia suos spiritus subtilitate nostros vincentes. tantum abest, vt subtilitatis inopia corpori reficiendo impares censeantur. PH. Esto: lapillis pretiosis, gemmis, auro, argento, ferro, sulphure itidem & alijs nō noxijs mineralibus per me vtaris licet: siue ad corporis nutritionem, siue eiusdem alterationem putes cōferre. Absit tamē vitriolum, chalcitin, argentum viuum, arsenicum, antimonium, atq; alia id genus leprosa, impura, atq; corrodētia mineralia in humanum corpus ingeri & ad perpetuam tui nominis ipsiusq; artis infamiā vsurpari. CH. Quid ita, hospes mi? PH. Nam cum oleum vitrioli etiā à Gesnero toties laudatum, scutellā stanneam exedit: quis simile periculū in stomacho

nostro

nostro membraneo non meritò verebitur? vel nunquid verisimile non est, antimoniũ vniuersa intestina deglubiturum, quod cum auro fusum ne micam sordium relinquit? Quum etiam Mercurius metalla omnia reddit friabilia, cur non iure timeamus, ne nobis inditus, carnes, cartilagines, atq; adeo ipsa ossa totius corporis columnas ceu saxo aliquo molari in puluerem comminuat? Arsenicum autẽ tam effrænatæ malignitatis esse cognoscimus, vt qui ipsum corpori ingereret ante audacẽ Paracelsum nulli fuerint reperti. CH. Aspera tu quidem tela elidis, sed quæ facilè retundi queant à philosopho exercitato. Nam si oleum vitrioli propter stannũ ab eo exesũ humano corpore exulabit: quid vino sublimato, aceti mellisq́; spiritu, quid sale, & limonũ citrorumq́; succo fiet? nam eorum vnumquodq; stannum absumere, vel semestris medicus agnoscit. PH. At non tam paruo temporis curriculo, atque spiritus ille vitriolatus. CH. Immò sanè minori, si cum nostro illius exhibẽdi modo cõferatur ratio. Nollẽ enim te aliquem Chymistam tã stupido ingenio præditum

existimare, vt oleũ vitrioli nullis alijs mixtum liquoribus propinare ausus sit: sed potiùs ad aquæ rosaceæ vel alterius liquoris libram olei vitriolati guttas totidẽ adijcere, quot ad aciditatem comparandam satis esse queant. cui liquori oleo vitrioli acescenti si tantũ stanni immerseris, quãtum aceto: nullũ non inuoco supplicium, nisi stannũ multo magis corrosum reperiatur. Verùm si hoc oleum vitrioli, vel etiam sulphuris in vsu esse nõ mereatur propter erosionem, quò se conferent canthа-

Lib. 3. De simpl. fac. rides, à Galeno inter ea medicamenta relatæ, quæ ne gustare quidem audeas propter summam putrefactionem atq; erosionem? Tamen veterum ferè omniũ atq; multorũ neotericorũ praxes eas ad vrinã prouocandã, penisq; ἀτονίαν, & suscitandam Venerẽ vsurpant atq; commẽdant. PH. Nequeo diffiteri. sed tamẽ parua quãtitate eas præscribũt, & non nisi alijs cõuenientibus rebus admixtas. quo quidẽ modo exhibitæ nõ solùm innoxiæ perhibentur, sed etiã persalutares. CH. Vera prædicas. atq; ego itidem respõdeo; olea prædicta debitã quantitate, mixturã, præparatione

3. De simpl. fac. cap. 18.

tione exhibita,tantum non corrodere cor pus humanum: ſed eius ſpiritus reficere,febres extinguere,obſtructiones aperire,putredinem arcere,venena exigere, ſitim ſedare, vlcera percurare, omnesq; illas vires cum laude ſua plurima exerere, quas illis Geſnerus epiſtola ad Coſmam medicum,aut Paracelſus in libro De vitriolo aſcripſerunt. Memini ante annum me vnà cũ Doctore Penneio & ἀντιδιδέλφῳ meo chariſſimo Turnero ægrotum quendam cacochymicũ inuiſiſſe, illiq; Zulapiũ noſtrum vitriolatum ad ſitim ſedandam & viſcera aperiẽda præſcripſiſſe:quod tamẽ ſummus ille pontificiorum ἀρχίατρος nullo conſilio nulla pietate factum impudenter aſſeuerauit, noſtramq; medicinam nihil profuturam ægroto multis contendit. Tandem verò omne in ſe onus recipiendi ſtudioſus, precibus & grato ſed falſiſſimo valetudinis pręſagio ita inualuit,vt huic omnis illius cacochymici cura demandaretur. argumentis autem contra vſum olei vitriolati iiſdem planè tecum vſus eſt: ſed quàm abſq; omni rubore & cõſciẽtia, ex eo ſatis apparet: quòd à diſputatione tri-

duo elapſo, ipſe eodem oleo in eodem ægroto vteretur. Perendie purgauit ægrum ingratiſſimo medicamēto; ſed quàm peſſimo ſucceſſu, ſequenti mane & ipſe & omnes amici ad ſummum doloris ſenſum intellexerunt. Ego verò tam pij optimiq; ægroti vitam dignam eſſe ſentio, quæ mille idolatrarum capitibus redimeretur: fuit enim & Domino ſuo illuſtriſſimo fidelis, & vitam egit coram alijs graui nulla labe cōſperſam. atq; hęc de oleo vitrioli: nunc de argēto viuo, atque antimonio quędam attexā, & poſtea de arſenico. PH. Quæ de illo pōtificiorū Archiatro ἱςορεύεις, valdè grata ſunt mihi; tamen ne tu in argenti viui laude pudoris limites tranſiliens in ſimiles ſcopulos impingas, iterum atq; iterum te rogo. Haud enim video, cur non quartanam aut podagram referas pari ratione inter optima medicamenta. Vidi enim alios ſola Mercuriali inunctione in paralyſin, ſurditatem, ſtrumas, colicos dolores, dyſenterias, conuulſiones, tremores incidiſſe. hic etiam dentes expuit: ille vngues, capillos, maxillam, columellam, artus perdidit. alij perioſtij diſtentionibus,
con-

contractioris, morbisq; lue ipsa peioribus ad extremum vitæ halitũ discrutiabãtur.
CH. Fateor, nihilominus (vt tuæ illæ cantharides) argentum viuum certa quadam præparatione, dosi, & mixtura, diuinum euadit pharmacum, & solus tam horrẽdæ luis ῥιζοτόμος dici meretur. PH. Nempe quando enecatur. nõne hoc diceres? CH. Sanè. rectè enim enecatus Mercurius nõ recrudescit, non rodit, non putrefacit: sed illam venereã cõtagionem radicitùs, immò eradicitùs extirpat. sed quid rides? PH. Quia nequeo nõ deridere aliquorum insaniã, dum Panthera vel tigride ferociorẽ cicurare, & immortalem iugulare tentãt Mercurium. Quare alij hunc in aceto, alij in succo limonum, sputo iejuni, lixiuio, aut vrina pueri suffocãt: sextus suspẽsum tenet: septimus precipitem agit: octauus verò sepelit in ærugine: nonus stanno includit: decimus enecat hoc modo: *Accipe arg. viui. q. v. mortario plumbeo impone: quod linteo obducitur cineribus cribratis pleno. super cineres liquatum plumbum septies effundito, & tunc Mercurium exanimatum in fundo (ô plumbeum & profundissimum com-*

mentum) reperies, propter odorem plumbi. verùm vtcunq; ab ipsis enecatus dicitur, in tepidã positus resurgit, forisq; illitus eiusmodi excitat vlcuscula, quæ luem ipsam excedũt malignitate, & vel feris exoptare inhumanum est. CH. Facilè assentior, atq; hinc argumentum elicio, communem veterum peritiam nihil ab impostura vel saltẽ imperitiâ differre. Chymici autem Mercurium anima spoliãt sola ignea fixatione, atq; ita neq; operã ludunt, neq; vnquã cruciãt ęgrotũ. PH. Cęterùm Galenici nostri Doctores (sic enim vocari gesti unt) noxia mineralia quo magis ad Vulcani violentiam exponuntur, eo acriora esse cõtendunt, & perniciosiorem sortiri vim. Nam si Olympio tantum sublimati deuoret, quantũ argẽti viui Chalinus: nonne hunc superesse posse crederes, atq; illum certò interiturum? Quinetiam antimonium crudum non magis quàm plumbum lædere, didici experimẽto: in igne tamen aliquandiu verberatum, in vitrum abit, stomachũ, intestina, singula deniq; membra magno cum vitæ periculo lacessens. CH. non possum hac in parte tibi aptiùs satis-

tisfacere, Atheniensis, quam ipsius Galeni verbis, quibus salis Theriacalis præstãtiam aduersus calũniantium linguas propugnat. lege verba. PH. Multa quidem euadunt ignis cõmercio meliora, & latentem naturam edunt. aurum quippe iudicamus per ignem, adulteratumq; à puro separamus. ferrum igne ad multos nobis vsus aptum est. Nonne etiam plurima quę ingrediuntur in corpus, ignis beneficio ad nutritionem magis idonea redduntur? sané vinum ab vuis pressum crudum est: solis autẽ igne concoctũ suaue καὶ ἡδύποτον efficitur. immò quę rudiori sua natura corpus exurunt, vt chalcitis: eadem cocta vlcus claudunt. Lapis item Phrygius crudus acerrimus est: ignitus, præsentaneum oculis remedium. immò & viperæ omnes combustæ insitum sibi virus deponunt, & ab igne salutares redduntur. Porrò multa medicamẽta quandiu veterem suam obtinent naturam, acerrima esse & corporibus nostris inimica, experientia docet: domita verò ignis uiolentia, curationi fiunt cõgrua. Video te ex istis verbis colligere; arsenicum, Mercurium, antimonium &,

Gal. Lib. de Theriac.

alia quæuis erodentia maximeq; venenata metallica atq; mineralia ignis beneficio salutarem nancisci vim; & si in salem suum (perinde atq; viperæ) redigantur, omnem malignitatem, putrefactionem, venenum, corrosionem, acrimoniamq; deponere. CH. Rectè colligis: atque etiam vt idem credas, nullum ex vniuerso Naturæ penu venenũ eliges, quod post factam in igne fixationem bibere recusabo. PH. Damnas igitur antimonium, vitriolum, arsenicum, mercurium, aliaq; id genus nondum fixata medicamenta? CH. Planissimè nisi fortè ijs rebus admisceantur, quæ ipsorum vel leniant acrimoniam, vel malignitatem frœni instar cohibeant. sic enim illa ad lædendum facilitas demetur, & medica facultas ceu idoneum nacta vehiculum exaltabitur. CH. Facilè assentior. Verùm duo adhuc scrupuli me angũt, quos citò euelli cupio. Primum quod non assequor, Qua tandem ratione medicamenta ad fixationem vsq; combusta medicam retineant vim. deinde vereor, ex longa ignitione plurimum empyreumatis cõciliari, id quod nobis ingratissimum & valde

valde noxium eſſe, nemo non fatebitur rectè philoſophantiũ. CH. Vtrumq; ſcrupulum tum tui Galeni, tum noſtræ experientiæ viua voce euellam. Nam quis in ſalibus Theriacalibus, tot florum, tot aromatum ſpecies recipiẽtibus vel ſenſit vnquam empyreuma, vel oper: di impotentiam animaduertit? hoc ſolu 1 deſideratur, eos non æquè magno agere periculo: id quod deſiderari, mea certè ſententia, quàm frui optabilius eſt. Eam igitur eſſe ignis non cuiuſuis, ſed chymici, naturam intelllige: vt arcanum nunc in ſale, nunc in ſulphure, nũc in Mercurio latitans ſemper retineat, auolare nunquam permittat. Quod verò empyreuma attinet, id nobis oſtendit Pyrotechnia; Medicamẽta quanto diutiùs in igne manſerint, tanto minus habere in ſe aduſtionis: quia ſcilicet ſulphur peregrinum diuturna combuſtione euanuit. PH. Viciſti me, Chymiſta: atq; ita viciſti, vt qui tuam peritiam furtiuis quibuſdam interrogatiunculis expiſcatus redire ad Galenicos inſtitui: nũc tibi ſeruitutem ſeruire perpetuam nõ recuſabo, & ciniflonis, argillarij vigilisue locum ſub-

ibo. nullam deniq; non admittam conditionem, quæ huic tam præſtanti ſcientiæ perdiſcendæ adminiculo ſit. CH. Probè facis, Athenienſis. nam iuxta illud Comici dictum, Eſt qui nos videt atq; omnia moderatur Deus: Bene merenti, bene eueniet; malè merenti par erit. Quæ igitur videris, ea tibi ſerues arcana memor illius Hippocraticæ legis verè aureæ: τὰ ἱερὰ πράγματα ἱεροῖσιν ἀνθρώποισι δείκνυται, τοῖς δὲ βεβήλοισιν, οὐ θέμις. PH. Memorem mones. ecquid iam reſtat amplius? CH. Hoc ſolum. ne vnquam poſtea Phileraſtus dicaris, ſed Philalethes: hoc enim nomen vt longè auguſtius altero, ſic et[ia]m chymico futuro videtur conuenientius. Age, nunc te deſtillatoriæ prouinciæ præfectū volo, & reliquis meis ſeruis præeſſe. Mihi verò ad ægrotū quēdā lōgè hinc habitantē properò properādū eſt. Tibi ſi quis interim ſcrupulus moleſtiæ fuerit, eū per literas ſignifica; atq; vt primo quoquo nuncio eximatur, diligēter curabo. Vale. PHILAL. Et tu vale, atq; ad nos vel Pegaſo citiùs reuertere. nā dū te iterū amplectar, etiamſi craſtino amplectar, ſeculū eſt. Vale.

Epist.

EPISTOLAE QVINQVE MEDICINALES AB EODEM AVTHORE conſcriptæ.

PHILALETHI GERMANO *Chymiſt. S.*

VEniſſe ad te quendam Galenicum ſcribis, magno conuitiorum mendaciorumque numero, ceu haſtis amentatis inſtructum. Qui licet non ſcutum efferri poſtulat, ſed ſcuticam: placuit tamē tandiu illi reſpondendo vacare, quandiu ægrotus hic apud quem nunc verſor, otiū mihi concesserit. *Obiicit*, inquis, *Chymiſtas à patrum auctoritatibus omnino recedere*: id quod in aliquibus ſi faciant, probrum honeſtum iudico: ſi verò in omnibus (vt is malitioſè fingit) cenſeo periniquum. Valdè enim probo illud Hippocratis; collaudo omnium medicorum ſententiam, *ἤνπερ ἐκ περιπλώσιος ποιῆται τὴν ἀρχὴν, καὶ τὴν καταφορὴν ἐκ τῶν φαινομένων μεθοδεύῃ.* Elegans quippe eſt ex demonſtratione atque opere manans oratio, inelegans con-

tra & infructuosa, ex sola imaginatione perueniens. Non secus cum Chymistis agitur, Philalethes, eadem libertate Galenum in variis locis linquentibus: quâ ipse à proauorum de vnico elemento sententia olim defecit. Sed audiamus cætera cōuitia, quibus meam Chymicam Basilicam ceu igne quodam malorum incendere instituit. Dicit *Chymistas omnis politioris doctrinæ ignaros esse: græcos non legisse authores, Arabas vix à limine salutasse. à solo Paracelso, ebrio, mago, impostore, agyrta, circumforaneo, obscuritatū artifice, cæli terræq; odio edoctos.* Magnā deniq; taliū verborū illuuiē nescio an ex animo, an ex ore feculentiore eiecit. Cæterùm ne nos in chymica tātum palæstra animosos esse existimet, & domi solùm pugnaces, more galli: ego illū Thrasonē (omnium Chymistarum minimus) in sua ipsius arena prouoco, & secum in Græca Arabicaue planitie cōfligere, neutiquā timesco solus. Quod verò nos à solo Paracelso edoctos scribit, non abhorret à cæteris, mendaciis. Quandoquidem Hermetis Trismegisti, Isaaci, Baconis, Nortonis, Riplei, Voschii aliorumq; penè infinitorum

torum libri multis annis ante Paracelſum natum conſcripti plurimum nos erudierunt, & ex huius penè inextricabili labyrintho eduxerunt. ad Paracelſi vitia, id reddo loco reſponſionis: Hominem vitio carentem, rarò videre eſt: amo autem maximè eum, qui delinquit minus. Sed ſanè curioſulum Galeniſtam eſſe oportet, & minus improbum, qui in Theophraſti pectore ſerpentis oculum geſtans, ſua interim ſcelera nõ videt. Tamẽ vt vt flagitioſus & omnibus vitiorum nominibus contaminatiſſimus fuerit: Chymiſtę id eſſe officium ſignumq; ſæpius dixi, non quemuis aut quoduis imitari; ſed arripere quæ bona ſunt, eaque in vitæ vſum transferre. Nam vt Venus ſeſe offerens atque agglutinans venereum excitat nepotulum, caſtum verò & pudicum adoleſcentem nõ vrit: ita etiam Paracelſi alteriúſue authoris vitia animum fortè improbum delectant: Chymicam autem ſiue depuratam mentem non mouent. Cabala naturalis, Pyrotechnia, Medicamentorũ exaltatio, Phyſices contemplatio, feſtiuitas, mirabilis inuentio, ingenium ſingulare Paracelſi; Hęc

Hip. Lib. De vet. med.

Chymicos delectant, capiunt, alliciunt, attrahunt. Magia non naturalis, ebrietas, maledicentia, methodi contemptus, ea quidem omnia à Chymicis non ſolum in Græcis illis & Ethnicis, ſed etiam in ipſo Paracelſo reprehenduntur. Verùm vt illi quiſquis ſit calumniatori ſuos quoque deos aperiam, Nullum vitium Paracelſo inesse affirmo, quin illud aut vicarium aliquod Hippocrati ſuoque in primis Galeno poterat adſcribi. *Fuit obſcurus Paracelſus:* fateor & cauſa iubet. Sed quoque obſcuriſſimus Hippocrates, neq; à Galeno quà verba, quà ſententias, intellectus. *methodum ignorauit*. Eandem quoq; neſciuit, vel ſaltem ſpreuit Hippocrates: dum nobis medicinam rudem, indigeſtam, incoctam, & rerum confuſione, tautologiisq; plenam obtruderet. Eo fortè conſilio, ne ſuæ poſteritati, cuius ſocordiam præuidit, omnis laborandi occaſio eriperetur. Addit præterea: *Paracelſum contraria quandoq; ponere principia: nec tam Proteum à ſeipſo, quàm Paracelſum à Paracelſo differre.* Verùm niſi huic μνημονικῷ errato venia detur, educemus denuò Hippocratem infinities à ſeipſo diſſen-

ſentientem. Teſtor Cardanũ, Rorarium, ipſumq; adeo Eraſtũ, qui varias ipſius cõtradictiones animaduerterunt. *Sed fuit Paracelſus quoq; magus, impoſtor, habuitq; cum dæmonibus commercium. Ebrietati ita indulſit, vt integros dies noctesq; cum ruſticis, baiulis, & fece carnificum compotaret.* Quæ ſi vera eſſe omnia concederem: habent tamen Galenicæ medicinæ patroni ſimiles næuos, vel multo turpiores quidem. Et ne ſolùm ex imi ſubſellii medicis tanquam de fece videar hauſiſſe, intueamur rurſus Hippocratem atque Galenum, quos ille diuorum ſanguine natos paſſim clamitat. Verùm (vt Indi aliquando ad Hiſpanos ſeſe diuorum filios facientes non ineptè reſponderunt) ſi deorũ filii talia admittant ſcelera, quid nobis deorũ ſobolẽ aut proſapiam Apollinis commemoratis? videte Lib. de an iuſtum, an naturale fecit Hippocrates, Na. p. an quicquam diuo dignum, cum profligatæ pudicitiæ ſaltatriculæ abortum data opera moueret! ſi factum neges Æthiopem lauas: ipſe enim fatetur reus. ſi agnoſcas: agnoſce vnà eius impietatem, qui plus meretricis animo, quàm Naturæ Deiq; vo-

luntati optemperauit. Scio quendam Galeniſtā præclari nominis huic ſtrumæ dibaphū prætēdere, factumq; Hippocratis æquitate quadā abſurda, velpotius æquitatis ſpecie defendere. Alii verò, vt ſuo patrono bene ſit, hoc ſcelere Polypū aſpergunt: cū tamē rē agnoſcat Hippocrates à ſe cōmiſſam, atq; propterea iuramēto poſteros obſtringat, γυναικὶ μὴ διδόναι πεσσὸν φθόριον. Galenus deniq; vt erat in omnib. φιλόδοξος, inuidus, malitioſus: ita quoq; mentitur multa, nōnulla torquet, & variis in locis ſeſe Platoni, Hippocrati, Moſi, immo Creatori, Redēptori, cūctiſque Chriſtianis op-
Lib.2. & 3. de diff. pulſ. poſuit inimicum. Notum eſt rem ita habere, atque ſcribo. nil addo illius tātis ſceleribus, nec addendum cenſeo: quandoquidem
Lib. 11. de vſ. part. hæc ſola ſatis putere, & Galenicam impietatem probare videātur. Nunc venio ad ignorantiam Paracelſi in litteris ſcientijſq; humanioribus: quam vti non inficior fuiſſe aliquam, ita nec cōcedo tantam, quantam is eſſe vult. Nam Galenicam nouit doctrinam: in Hippocratem commentatus eſt: Arabas examinauit: librum de Tartaro vna cum Chirurgicis aliquot

liquot ſcholijs latinis mādauit litteris, & publicè in Academia Baſilienſi dictauit. Verùm eſto, *Paracelſum germanicè tantum locutum eſſe.* quin & tantum græcè Hippocrates. vterq; ſcilicet patriam tantum linguā. Hoccine in Paracelſo reprehenſione dignum, & prętereūdū in Hippocrate, Aetio, Actuario, Galeno, Moſchione? Totus à iuſtitia alienus eſt ille Galeniſta, nihil ſani obtinet, nihil modeſti. Nam quid mea refert, Græcuſne legatur, an Anglus? Italus, an Gallus ſcriptor? Siccine nos peregrino lumine delectari ęquum eſt, vt natiuos deſpicatui habeamus ſoles? Quid impedit, ἐὰν νοῦς παρῇ, Heluetiam Angliā, aut quamuis terram Græcos vt mechanica (qua tamen olim efferebātur) ſic etiā medica cognitione ſuperare? ſoli Græci medici? nulla rerum mutatio, nulla viciſſitudo eſt? immo plurima. Nam Italia, Gallia, Germania, Hiſpania, Dania, noſtraq; toto diuiſa orbe Britannia, omnium artium dominę & ſoſpitatrices florent. hìc ſedent ſciētiæ, hìc habitat Medicina, hìc Hygiæ & Panaceæ fanum eſt, hìc Hippocrates ſuis exulans excipitur, & Galeni opera poliuntur

eorum ſcriptis, quos ipſe vrſos, leones, apros, & omnino barbaros vocauit. Illam igitur multilinguem peritiam in Paracelſo deſideratam, vti ego non reprehendo, ita nolim à Galeniſta illo calumniatore tantopere extolli, ac ſi ad boni medici eſſentiã pertinere videatur. hunc enim non tam πολυγλωττία quàm πολυπραξία efficit: Mediciq; ab ægris opera conducitur, non oratio. Deinde cũ multi Græcorum nullum idioma calluerunt præter vernaculum: difficilis ſed neceſſaria Galeniſtæ optio datur, vel vt ſuæ familiæ Atlantes damnet, vel hominem patrio tantum ſermone inſtructum medicinæ coryphæum eſſe poſſe ingenuè confiteatur. Præterea ſuus ille, quem ſe amare ſimulat, Hippocrates ad perfectam medicinam ſeptem hæc ſufficere contendit: *Naturã, præceptionem, locum ſtudijs aptum, inſtitutionem à pueris, ſtudium, induſtriam, tempus*. rectè. nam Natura duce procedunt, ipſa reluctante irrrita fiunt omnia. hæc enim velut ager eſt. præceptiones ſeminum tenent vicem. inſtitutio a teneris cum agricola cõuenit, qui opportunè facit ſementẽ. locus ſtudijs aptus

aptus aeri respondet è terra nascentibus alimentum suppeditanti. studium cultura est. industria culturæ famula. tempus deniq; hęc omnia in medico corroborat vt perfectè enutriatur. His septẽ in Medicinę studioso cõcurrentibus Medicũ fieri posse inquit Hippocrates, μὴ λόγῳ μοῦνον per vrbes, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ obambulantem: illã autem non requirit πολυγλωττολογίαν, quæ fortè adornat medicum, nõ efficit: & magis ad personæ eius elegantiam, quàm medici essentiam constituendum vtilis est. & profectò quid aliud emolumenti affert ista peritia, nisi vt docti videamur verbis cũ res non suppetunt, quod est stultæ ambitionis; vel vt Arabicos, Græcosue intelligamus authores, quod est pœnè infructuosum. Nam omnibus perlectis, quid aliud deportamus, obsecro: quàm pro vna veritatis spica, varios fasciculos errorum, obscuritatum, sophismatum, mendaciorum, antitheseon, & quædam experimẽtorum fallacium impedimẽtá? hæc multilinguium laus erit, hoc ornamentum. sic describi ipsos oportuit; quorum si quis in medicina vsus sit, ille erit profectò: quod libros

ex vno idiomate in aliud vertere nouerũt: id quod illorũ in medicina peritiam non ſolùm non augebit ſed etiam valdè imminuet, dum rebus praxiq́; omiſſis verbis dare operã coguntur. Sed pergamus porrò: *Paracelſus Logices, Phyſices, Aſtrologiæ, Geometriæ fuit ignarus.* Et quales illius Galenici conſectatores dicam, quorum nemo ita ſuam artem definiuit, vt vel alijs vel ſibi ſatisfaciat. Hic enim Artem eſſe contẽdit: ille ſciẽtiam: tertius vtramq; & neutram, ſed quodam modo: quartus à fine: quintus ab opere: ſextus ab euẽtu definit: ſeptimus *Medicinam artem eſſe dicit curandæ ſanitatis*: ſed illud etiam adiungit, *in corpore humano*. quaſi verò natura nomenq́; medicinæ plus huic, quàm plantarum curationi, vel etiam κτηνιατρικῇ conueniat. Phyſicam verò Ethnicorum, cum ne Chriſtianis quidem in vſu ſit, non ſolùm Paracelſo ſed & mihi ignotam eſſe percupio. adde etiam nullum tam ſtabile in ea poſitum eſſe ἀξίωμα, quin illicò vnico argumento, ceu figulorum ollulæ ad lapilli ictum frangatur. Aſtrologi quoq; noſtri prædicturi (ſi dijs placet) quo die, qua hora, quo momento

mento morietur vel conualeſcet æger, exeuntes ad lapidem ipſi impingunt neſcij, tibijsq; fractis redeunt ridiculi domũ. Geometrarum quoq; tanta deprehenditur inſcitia, vt terræ marisq; ambitum ſe exactè tenere autumant, quantum tamen Londinum ab Iſelini diſtat oppidulo, iuxta cum ignariſſimis ſciunt. Quod verò Galenicus ille Paracelſum cœli terræq; odiũ vocare non erubeſcit, pudoris cancellos data opera tranſiliiſſe videatur. Fuit enim cœlo chariſſimus propter ſummam aſtronomię peritiã; terrę, propter viuã mixtorũ anatomiã, è quibus nõ illã cõmunem animulã, ſed aliã eduxit operatricẽ, varijs tincturis, aſtris, influẽtijs, poteſtatib. donatã. Hęc habui aduerſus Galenicũ calũniatorẽ in Chemię gratiam ſcribẽda: quẽ nunc multo auro empturũ non diffido nihil ſcire Chemiſtam. etſi potiùs nihil tanti eſt, vt ipſum conuitiorum pœniteat, cum ex fati votiq; placitis contumelioſus ſit. Id ſolùm colophonis loco adiungo atq; impero: vt ſi diutiùs pro foribus obgannire non abſtineat, quàm citiſſimè arceatur ab ædibus: vel ſaltem eo mittatur, vbi ferrum ferro

atteri ſolet. Vale & quam nactus es Spartã, hãc orna virtute tua; ſicuti feciſti antehac. Datæ Londino. 4. Kal. Febr. 1583.

PHILALETHI GERMANO Chymiſta S.

GAlenicum illum ab ædibus nolle arceri, iterum atque iterum ſcripſiſti; nihil tamen reprehendentẽ in vobis præter id: quod ad medicinam perdiſcendam ſenſibus ſolis confidere videmini. Næ ille ſi ſciret ſenſuum de rebus phyſicis teſtimonium quantæ grauitatis ſit, vel piſce taciturnior factus ſimile vobiſcum & ſentire & facere non erubeſceret, Nam abſq; ſenſibus fuiſſet, nullum naturæ motũ vnquam cõcepiſſet ratio: horum autem miniſterio à rebus ſingularibus ad vniuerſalioris naturæ cognitionẽ quaſi manu perducebatur, variasque tum rerum tum ſcientiarũ leges conſtituebat. Vnde ratiocinatio ab Hippocr. nõ immerito vocatur, *μνήμη τὶς ξυνθετικὴ τῶν μετ' αἰσθήσεως ληφθέντων.* Nã *διάνοια* petens à ſingularibus principiũ, ad veritatem tandẽ perducit: quoties autem non ex euidendi obſeruatione ſed probabili rationis commento pro-

procedit, hominē in viam ſeducit (ne ab
Hippocr. verbo diſcedam) planè inuiam.
Immo in phyſicarum rerum adminiſtrati-
one Chriſtus ipſe totius rationis fons, plu-
rimā fidē ſenſibus eſſe habēdā apertè do-
cet. Nam quādo Thomas ille didymus de 20.Ioa.
Chriſti reſurrectione nonnihil addubita- 27.
ret: φέρε, inquit, τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε
τὰς χεῖράς μου. καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βά-
λε εἰς τὴν πλευράν μου. καὶ μὴ ἄπιστος γίνου,
ἀλλὰ πιστός. iterum, ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδε- 24.Luc.
τε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς 39.
ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. Vtinam tam verè præ-
ceptoris exemplo phyſicam ſuam philo-
ſophi ad ſenſus regulam, non imaginatio-
nis ſuæ ſomnium inſtituiſſent. Quos ſi nūc
interroges, quo tandem pacto ſenſibilia
corpora ex elemētis non ſenſibilibus, aci-
da ex inſipidis fiant, non reſpondent, *veni,
tange, vide, oculum digitumq; adhibe:* ſed, *cre-
de, contemplare, imaginare, illudq; Ariſtoteli-
cum perdiſce;* δεῖ μὲν τὸν μανθάνοντα πιστεύειν.
illiberale profectò dictum, tantoque phi-
loſophiæ patrono nimis indignum. Nihil
enim medico tyroni accidere queat cala-
mitoſius, quàm ſuæ artis fundamentum

ſubſtruere credulitatem,cogitationem,opinionem,incertitudinem, arenam,paludem, Syrten. Ne quantum præſtaret illos imitari viros qui ædificaturi varias aſpiciunt domos, probè, politè commodè examuſſim factas, vt ab optima quaque petito exemplo, ſibi ipſis ſimile hoſpitium ſuo vſque ſumptu ædificent. Quare hinc baſis illinc parietum, aliàs zetarum, atriorum, frontiſpicij, imbricamenti faciunt electionem: ſi quid etiam de ſuo inuenire & addere valent, id deputatur in lucro, ſibique honori maximo futurum eſt. quid ni enim ſicut architecturæ magiſtri multa eaque præclara addiderũt patribus noſtris ignota, ſic etiam in medicina ſe habeat adeo æmula architecturæ, vt eadem curationis methodo vtantur. Noli igitur vel antiquiſſimo medico, nedum ipſi quidem Apollini vltrà credere, quàm veram dederit ἀπόδειξιν, ſenſuum calculo & longæ obſeruationis voce ſancitam. Immo Galenus ille Galenicorum deus diſertis verbis affirmat contra Sophiſtas, ex ſenſu & per ſenſum omnia phyſica axiomata originem duxiſſe, & ab iis ſi receſſerimus, nullam ſuperfu-

tu-

turam demonſtrationem. Sed opponit, *haud tutum eſſe ſenſuum ſequi arbitrium, quod his tam frequenter ac facilè imponitur. Nam organo male affecto, medio infecto, obiecto propius longiúsue collocato, modoq́; recipiendi inepto, non aures tantum, ſed lingua, nares, cutis, ipſiq; adeo oculorum excubitores falluntur. Immo inter mille viros ſanitate (quantum iudicare licet) fruentibus, pauci perfectè ſentiunt, & eodẽ modo vt alii. quod enim huic acidum, id alteri auſterum eſt; quod vni acre, id duobus amarum videtur,* &c. Age: principiũ quod petit Galenicus, diſputationis gratia concedamus. nunquam tamen perſuaſerit alicui ſenſus tam planè hebetes fuiſſe, vt ſalua mente albedinem niuis, caliditatem ignis negaret. Vel ſi id faceret, ecquid indignum putes, qui inſanorum cruciamentis affectus virgis vndiq; teratur? ſed iterum obiicit, *turpe eſſe ratione excluſa ſenſib. committere iudicium:* id quod fieri à nobis, nunquam ne per inſomnium quidem venit in mentem. Sed veluti prætor in foro ſuam non præcipitans ſententiam, ex ſola teſtium oculatorum relatione in hanc vel illam partem inclinat: ita etiam in medicis

cõtrouerſiis rationem iudicare volumus; ſed ex ſolo ſenſuum præſcripto, qui illi nũciorum loco & vice proxenetarum inſeruiunt. Atque propterea materialem corporis humani cauſam terram eſſe ſtatuimus, triplici illa ſalis, Mercurii, ſulphuriſq; ſubſtantia ditatam. non quia affirmat Paracelſus, Iſaacus, Geber, ſed quia videmus, tangimus, guſtamus illa tria principia, atque ſenſu docente agnoſcimus eſſe vera. Huius autem doctrinam cum non admitteret Galenus, audi in quàm turpes errores decidit imprudens. Nam cum diu apud priſcos controuerſum eſſet, ſaporum differentiæ vtrum ab elementis, an peculiari quadam materia naſcerentur: Galenus hoc totum elementorum mixtioni attribuendum eſſe dicebat. Vnde igitur aciditas Galeno? nempe ex imbecillo admodum calore, medicamentum alimentúmve mutante, non vincente. Quemadmodum in malis nondum maturis atque ciborum ſemicoctorum ructibus videre eſt. Verùm quid aceto radicato, quid vitrioli ſulphuriſque oleo acidius percipi queat? quorum vtrumque calore tam extre-

1. De fac. ſimpl.

7. De ſim. fac.

tremo constat, vt propterea vocari cœperunt ignea medicamenta. Nunc ad dulcedinem veniamus, quæ secundum Galeni placidum, à temperatissimo calore procreatur: siue is insitus fuerit (vt in melle) siue acquisititius, vt omnia quæ ab igne dulcia redduntur. Tamen cerussæ liquor & butyrum vitrioli (vtrumque perdulce corpus) igne violentissimo dulcedinem comparari posse satis eliciunt. Deniq; insignis illa opii amaritudo, saporem hunc non ex immodico tantũ calore nasci discertè mõstrat; id quod Galenus nescio an probauit magis, an finxit. Sensuum quoque spreto iudicio, pulsus portas fecit Galenus. Spondæos, Pyrrichios, tribrachos, Doricè, Ionicè, Sybariticè ludentes. Aliquando etiam Lydiam ipsis musicam, ascribit, spondæis pyrrichios, trochæis iambos, dactylis anapæstos miscentem. varias deniq; eorum reciprocationes aliis fortè nominibus sed multo obscurioribus diuidit. Hinc videas approbandum esse, non quicquid Hipp. Galenus, Auicenna, Paracelsusue scribit: sed cui sensus, oculi, experientiæ attestantur: à quibus omnis physica cognitio (si

7. De simpl. fac.

4. De simpl. fac.

quæ modo ſit) tanquam ex ipſo latice depromitur. Adhibe igitur multam rutam, chelidoniam, feniculum, eufraſiam, multa oxydertica remedia, ne oculi hominum auctoritate quaſi lemarum ſordibus infecti, aut nihil, aut parum, aut perperam medicinam intueantur. Noli inquam permittere, vt te cuiuſquam vinciat authoritas, ſed ſingulorum opinionibus guſtatis, corrigas quæ falſæ fuerint, vel confirmes veras. ſic tandem Theoriam Praximque medicam aſſequeris, non qualem illi ſomniarunt, ſed quam ipſe αὐτοθεασάμενος cognoſcis eſſe bonam; Chymiſtam denique te preſtes; ſingula videas; retine quæ tua ſunt: homogenea (inquam) ab heterogeneis accuratè ſegreges. Quid enim medico cum cauſis animæ? id Theologi diſputent. coqui etiam ſaporum; pictores colorum; vnguentarii odorum; Muſici ſonorum cauſas examinent. Tibi verò ſatis fuerit nouiſſe, quid proſit & quid noceat tuo ſubiecto. Has enim ſecundas qualitates ſenſus exteriores afficientes, nunquã vel in primarum mixtione, vel in alio quocunq; philoſophorum figmento verè videris.

Quin

Quin potius (si hoc videre gestias) vegetabilium, animalium, metallicorum viuam fac anatomiam; & vbi tinctura, sapor odorve habitat, vbi venenum, vbi Theriaca medicamentorum delitescit, non alienis sed tuis oculis perspicito. Digna quidem prouincia in qua omnes medici consenescant, & plena exercitationis. Atque ita sensuum iudicio medici opinionem consonam esse debere liquidũ reddidi, ipsumque Galenistam idem mecum dicturum esse non dubito. Vale. Datæ Londino 6. Idus. Febr. 1583.

PHILALETHI CHYMISTA S.

Petis à me, Philalethes, quid faciet in hac authorum sectarumque varietate medicus nouitius, quem potissimum sequetur? Hippocratem, Galenum, Auicennam, Paracelsum, hunc, illum, omnes, an nullum? arduá mihi crede quæstio & plena difficultatis. tamen si res meo staret suffragio, ego omnibus medicis assentirer, quantum illi veritati: tantumque illos relinquerem, quantum illi hanc. Aliàs siquidem Phalaridis imperiũ, nõ iustitiæ placi-

tum videretur, quos Natura liberos prô-
genuit, eos ceu nuper ab hasta emptos vni
us philosophi iudicio emancipari. Nam
cũ iuxta illud Hippocratis, Medicina lon-
ga sit, vel cum Medici ætate, temporis cur-
riculo, iudicij difficultate, aut cum experi-
menti incertitudine collata: quinam per-
suaderi mihi sinam, ab vno immò à cun-
ctis Medicis summam manũ ità fuisse ad-
hibitam medicinæ, vt nihil addi adimiq;
vel queat vel debeat? Tamen video ple-
rosq; auitæ doctrinæ nimios æstimatores,
ad Patrum authoritatem veluti Meniam
aliquam columnam confugere, atq; illud
Pythagoreorũ telum asciscere, αὐτὸς ἔφα.
Hac verò collabente à pontificijs opẽ quę
runt, illaq; confestim accersunt subsidia a-
sinorum: *Credendum est patribus, conciliis,*
successionibus Asclepiadarũ, familijs Arabum,
consuetudinibus & ritibus Academiarum &c.
Cum tamen vnicũ Heluetium illis omni-
bus & meliora sciuisse & plura inuenisse,
medicamenta vel Paracelsi comprobat
exemplar. immò ipsum medicinę vestibu-
lum localem anatomiam tantæ amplitu-
dinis esse video, quantam quingentæ O-
lym-

lympiades Medicorum ſatis non ſunt cõplexæ. Quis enim Ariſtotelis illud commentũ non videt, neruos aliquot à cordè ducere originem? quis Platonis nõ deridet errorem, duplicem in pulmone meatum conſtituentis: alterũ potus cibiq; in ventriculũ, alterũ verò aeris delatorem? Hippocrates quoq; & Galenus, (quorũm ille medicinam texuit, hic diduxit) in variis falſiſſimisq; paradoxis, à Veſalio Anatomicorũ ſole deprehenſi ſunt. Tamen Veſalium Columbus corrigit, Columbũ Falloppius, vtrumq; præceptor meus chariſſimus Felix Platerus, qui poſt tot ſecula quædã in ſitu, vſu, & cõformatione partiũ & noua & pulcherrima notauit. Atq; ſic Alpham Beta, Betam Gamma emendat: nec quidem Omega tam diligens erit Anatomiſta, quin vel alterius ſtylo, vel ſaltem à ſeipſo corrigetur. Ecquid iam veriſimile eſt (Philalethes) nihil addendũ adimendumue medicinæ, in cuius portu tot errorum ſcopuli reperiuntur, in quos cæca adoleſcentia prima quaque nauigatione impingat? ſed ſoluamus altius, & phyſiologiã pauliſper intueamur: cuius ſum-

ma hæc eſt: *humanum corpus ex humoribus, humores ex elementis, elementa à principiis veniſſe.* Si verò interroges ex quo humore factus ſit homo: reſpõdent, ex bile, vtraq; pituita & ſanguine in cõmunẽ quẽdã humorẽ ſemen dictũ coeũtibus. Sin vlterius ſciſciteris, vtrum corpore humano ſemen, an illud ſemine natura antiquius ſit? Deus bone, quantã oſcitantiã hîc videas, quantam timiditatem? nam ſi primum aſſeuerant, effectũ efficiente prius eſſe oportet, quod eſt abſurdũ: ſi verò negant, tũ homo aliũde factus eſt quam ex ſemine humano, ſuãq; dirruẽt mũdi æternitatẽ, quã ipſi totius ſuæ religionis fecerãt fundamentũ. Nec aliter in elemẽtorũ doctrina ſe habet: Nã elementũ alij vnũ eſſe volunt, alii multiplex, alij infinitum, innumerabile, immobile. hi quoque duo, illi tria, iſti quatuor, alii octo eſſe affirmant: omnes tamen in hoc mutuis vocibus cõſpirant, nullum elementum, quod reuera tale ſit ſentiri à nobis poſſe; omnique ſapore, colore, atq; odore deſtitui. Si verò tum interroges: quomodo inſipidorum mixtio elemẽtorum, tot ſaporum colorumq; ſpecies producat,

ducat, ad Galeni illum clypeum concurrunt: *Vbi ſenſus hebeſcit, ibi ad rationem ceu* 2. De ſimpl. fac. cap. 2. & 3. *diuiniorem hominis partem eundum eſſe. Senſus quippe brutis vnà cum homine communis eſt: rationis autem lucidior ille oculus ea percipit, quæ ſenſus aciem nimis hebeſcentem effugiunt.* atque ita verſatilis philoſophi reſpõſione (qua quiduis probare, quiduis etiam diluere procliue ſit homini impudenti) quæſtioni tam neceſſariæ & nobili autumant ſatisfactum. Verùm ſi Galenus Mo- 2. Lib. de puls. diff. ſis Chriſtique ſcholam irrideat, quòd in ea theſes aliquot habẽtur nulla conſtitutæ demonſtratione, idque in rebus phyſicis, vti ipſe affirmat: quanto magis iure Galenicam phyſiologiam cachinno ſibilisque excipere oportet, quæ etiam in phyſicis rebus non ſenſuum demonſtrationem ſed imaginationis ſomnia teſtatur? Immo vt æqua magis fiat ἀναλογία, ſi Hippocrati non credendum cẽſet Galenus, tanquam Lib. q. animi. mor. ſeq. temper. corp. teſti, ſed demonſtratori, quid ni & nos pari libertate ipſum demonſtrantem audiamus, & viciſſim reiiciamus delirãtem? ſed interrogas: *Ecquid antiquis illis ſcriptoribus, an neotericis potius confidendum ſit*! ſanè iſtis

recentioribus. Quòd in hac ſeneſcentis mundi ætate, non ſolùm linguarum dona, ſed quoque methodum adepti ſumus inſignem, cuius beneficio veterum ſcripta non confuſim & ſicuti naſcebantur tumultuario opere conſarcinata, ſed eleganter diſpoſita, ſuis locis, capitibus, artubus diſtincta, & variè illuſtrata legimus, videamurque hoc pacto coruo ſimiles in faſtigio turris ſedẽti, qui licet ad terreſtres coruos collatus, paſſerculum repræſentat, tamen ob ſitum elatiorem longius proſpicit quàm illi, & accuratiùs iudicat obiecta. Eſto enim, nihil a neotericis dici, quod nõ ſit dictum prius: nihilominus quæ rectiùs, planiùs, elegantiùs, apertiùs, fuſiúsue aut ſubtiliùs dicuntur, multa inueneris. verbi gratia: Chemiam tractauit Mercurius ille ter maximus, circa Moſis ætatem natus: ſed ita obſcurè, vt capere eũ nec coęui nedũ Latini potuerint. Succeſſit poſtea Zoroaſtres, Salomo, & poſt ipſum Arabum familia, quorum tamen ante Gebrum, nemo quod ſcimus Chemiam definiuit, diuiſit, ſuisque organis, actionibus, materia, effectibus locupletauit. Huic tamen Paracel-

celſus aliique præclari Chymici tam ſermonis perſpicuitatem quàm rerum ordinem addiderunt, verèque affirmare poſſunt illud de ſe ipſis: *Ditauit ille nos, & nos illum.* Immo licet Hippocrati tanquã medicinę conditori & parenti, Galenus ſummum deferat honorem, nihilominus paſſim ſermonem eius arguit veluti non exactum, improprium, obſcurum, inconditum, indiſtinctum, & modo mancum, mo do contra ſuperfluum. Eſt quando diligẽtiam in eo deſiderat, confuſam & inordinatam traditionem reprehendit: nonnũquam ineptitudinis, obliuionis, erroris, & mendacii tacitè inſimulat; & circa pharmaca pleuriticis danda, ab eo totus diſſentit. Rem tibi lepidiſſimam narrabo, Guilelme mi, de quodam Galenico idololatra, vetuſtatis admiratore. Hic cum damnaret quidquid non vetus eſſet, & à Galeno ipſo vel Hippocrate conſcriptum, obtuli illi Hippocratis De elegantia libellũ Germano cuidam falſo inſcriptum: quod perlectũ, ſtultitiæ, curioſitatis, ἀταξίας, & obſcuritatis accuſabat: addito etiã conuitio cynicæ moroſitatis. Verũ cũ Hippocratis

1. Lib. De vſ. part.

2. De vict. rat. in act.

nõ Germani ſcriptũ fuiſſe prolatis tabulis oſtenderẽ, erubuit miſer, & vitę infamięq; ſatur aufugit. Suadeo igitur vt nullius addictus iurare in verba magiſtri, te nemini prorſus emancipes ſcriptori, ſed vt veteribus & præcipuè neotericis diligenter examinatis, tantũ illis tribuas, quãtum illi demonſtrationi, ſine qua quicquam affirmare quàm ridiculum ſit, vel Geometriæ exẽpla oſtendunt. Bene vale: & me quãtum diligis, tantum fac vt valeas. Datæ Londino. 3. Non. Maij. CIƆ.IƆ.XXCII.

PHILALETHI
Chymiſta S. P. D.

SÆpius me percontatus es, Philalethes, quum nemini me addici patiar authori, an ſequerer ipſe me, pluſque meo iudicio quam omnium claſſicorum placitis tribuerem? nolo hoc. Sed naturæ lumine ducar, non cæco illo naturæ auſpicio quo nitimur in vetitum, & veritate relicta comitem nobis iungimus errorem. Quid igitur per naturæ lumen intelligis? ecquid natura artem imbibimus, vel ex traduce conſequimur ſcientiam? neque hoc ſtatuo. Nam recens nati tabulæ

læ abraſæ ſimiles videmur, in quibus ſcilicet actus ſcientiarum non inſcribitur, ſed potentia quædam exigua fati benignitate & præceptorum obſtetricatione temporiſque decurſu adoleſcit. Quid eſt igitur lumen naturæ? primæ naturæ ſiue integritatis iudicii veluti fulgur quoddam, non innatum ſed inditum nobis à Deo: quo falſum à vero, diuiniore mentis oculo diſcernimus. Etenim medicos duplices eſſe puto: alios Theodidactos, quales erant Apoſtoli: alios verò mediatè iſto fulgure illuminatos, quales antiqui fuerant Chemiſtæ. Atque quemadmodum fulgur nũc ab hac cœli plaga, nunc verò ab illa emicat: ita etiam naturæ lumen aliàs atque aliàs ducit originem. Nunc à Deo immediatè veluti in Adamo, qui dum integer vitæ ſcelerisque purus eſſet, nõ nouit tantum, ſed etiam nominauit vniuerſa. At poſtquam immigrauit Protoplaſtus in ingenium ſuum, atque ab illo pietatis ſtatu deflexit, actum eſt de primo iſto lumine naturæ, eiuſque loco phantaſia, error, opinio, tam ipſum quàm omnem poſteritatem ſecreto quodam ſeminis contagio in-

fecit. Hinc factum eſt, maximam partem eorum quæ ſcimus minimam eſſe partem eorum quæ ignoramus: immo reuera nihil ſciri effecit ſi ſcientiam perfectam rei cognitionem eſſe definias. Hanc tamen perfectionem proximè aſſequuntur ij, quotquot albicante illo & clariore naturæ fulgetro carentes, vicario eius fruuntur, denſiore illo quidem & craſſiore, ſed tamen ad veritatem iter commonſtrante nobis, & quodammodo indigitante. Exẽpli cauſa: Innocens ille Adamus, ſui adeoque cuiusque corporis eſſentiam, naturam, hypoſtaſin, efficientes, formales, inſtrumentales, finales denique cauſas ex inſpiratione diuina perfectè nouit: nos verò idẽ quoq; noſcere videmur, ſed quaſi per nebulam, & in parte, vti loquitur Apoſtolus, id eſt, per analogias, ſimilitudines, collectiones, & macrocoſmi cum microcoſmo cõparationem. Hinc dicimus hominis corpus ex ſolo ſulphure, Mercurio, atque ſale conſtare: non quia tam perfectè id noſcimus atque Adamus, ſed quia tam naturalis quam artificioſa corporum omnigenorum reſolutio, rem ita ſe habere

bere oſtendit. At quomodo perſuaſum eſt nobis verum eſſe illud ἀξίωμα componi corpora ex ijs primùm, in quæ vltimo ſoluuntur? Quin illud numeri atque ſyllabæ palam faciũt, qui vt vt fuerint compoſiti, tot ſigillatim vnitates continere videas reſolutos, quot compoſiti repręſentabãt. atq; ita à corporibus ad accidentia, à natura ad artem, atq; ab vna arte ad aliam facta analogia, principia illa tria veré eliciuntur, nunquam vel cuiuſuis Galenici conatu ruitura. Etenim naturę & artis vna eademq; lex eſt. Omnia enim ſimilia ſunt, quãtumuis diſſimilia, & omnia concordia, licet diſcordia videãtur. Quare nõ immerito Hippocrates totius naturæ diſpenſationẽ operationemq; in nobis, ab artium ſcientiarumq; effectibus comparatione facta oſtẽdit. Nam rę vera ſpiritus ſerrantiũ partium ſubſtantia, telariæ, generatrix facultas plaſtices, temperamentum figuli, concoctio aurificis, auditus Muſici, ſapor coquinatiæ, diæta architecturæ adeò æmula eſt, vt ſiue actionem ſpectes, ſiue finem, vix vllum videas diſcrimen. Immò naturam hominibus verſipellem ani- Vide. Hipp. Lib. I. de. diæt. cap. 8.

mum indidiſſe, ex eo probat Hippocrates, vt alia ſentiant, alia loquantur, alia faciant, & ijdem de ijſdem contrariam ſubinde tradant diſciplinam : quòd artes quædam deceptoriæ reperiuntur, vtpote palęſtrica, mercatoria, potatoria, luſoria, quas dextrè facientem admiramur omnes, & virtutis eſſe putamus : cauſam tamen non intelligimus, ab ipſa naturæ ſimilitudine profectam. Hanc naturæ artisq; conſonantiã ſi Galenici ſatis conciperent, nunquam negarent in corpore humano molitores, piſtores, coquos, archæos, chymiſtas, deſtillatores, baiulos, portitores, obſonatores, Muſicos, Parmenones, Getas, Clarætas, Dædalos, ſculptores, aurifices fullones, telarios, nuncios, fabros & architectos reperiri poſſe : multoq; minùs taliũ verborum authores pluſquam cynicè irriderẽt. Nonne ſapientiſſimus ille vel ex Dei oraculo Eccleſiaſtes, manus domi cuſtodes, oſſa athletas, dentes molitores, oculos ſpeculatores, labia oſtiarios, aures excubiatores, aſperam arteriam ſymphoniacam, capillos amygdalum, medullam ſpinæ filum argenteũ, venas hydriam, hepar fontem,

Cap. 12. eccl.

tem, cor rotam, pericardium cisternā vocauit? At quare hoc? Sanè ex lumine naturæ, quo nihil cum his partibus, si officium vsumq; videas, aptiùs cōferri posse satis animaduertit. Vis tibi errores aliquot Galenistarū aperiam, in quos ob spretum naturæ lumen ad perpetuā nominis infamiam inciderunt? audi vnum, eumq; nobilem & insignem. Cum Deus hominem ex humo factum dixerit, quid aliud voluit (Philalethes) quā vt materiæ humanæ cognoscendæ studiosus, substantiam humi perpenderet, eam distingueret, secaret, examinaret? illic nimirum humani corporis principia inuenienda esse insinuans, non alibi reperienda. hoc lumine Galenici carentes, ignis, aerisq; regionē ascenderunt, in aquas descenderunt, atq; ita terra cum illis mixta hominem non ex Dei præscripto sed placito phanthasię commento fabricauerūt. Quinetiam cum in terra neq; sanguinem vident, neq; pituitam, neq; bilem atram aut nigram: Hominem tamen & lege & natura nihil esse aliud affirmant, præter hæc. Paracelsus contrà alijq; insignes Chymici, cum à Deo tantum lumi-

nis hausissent, materialia hominis principia in terra vnde prouenerat abscōdi:cōtinuo atq; improbo labore venas eius dissecuerūt, viscera aperuerūt, ossa fregerūt, medullā colliquârūt, nullū nō lapidē mouerūt vt quæ illîc habētur corpora diligēter examinarēt. Tandē verò Pyrotechniæ Alchymiæq; beneficio, longisq; suis & plusquam Herculeis laboribus, nihil simplex in terra deprehenderūt, præter *vaporosum, inflammabile, fixum*: nihil mixtum, quod nō ex ijsdem simplicibus componeretur. Quare hominis quoq; principiū duplex esse constituunt: alterum volatile, alterum verò fixum. Volatile vicissim duplex est: primum vaporosum, quod Mercurius dicitur, secundū inflammabile, quod sulphuris nomē obtinuit. Mercurius est corporis principium vaporosum: per se ipsum interminabile, humidum, liquidum, naturalis balsami vehiculum: sulphur cum sale, ceu aqua cum arena calcem incorporans. Sulphur est corporis principium inflammabile, pingue, leue, æquale, vitalis balsami fomentum. Sal verò est fixū corporis principium, pondus, soliditatem, roburq; maxi-

ximum cōcilians, neq; ferro neq; igni cedens per ſe. Horum principiorum differentiæ duæ ſunt: aliæ domeſticæ, cum ad ſeipſa, aliæ exotericæ, quando cū alijs conferuntur. Domeſticum in homine principium appellatur, quod ad corpus in integritate ſeruandum natū eſt; at verò quod id ipſum corrumpit, dicitur peregrinum. Hoc autem vel innaſcitur à parentibus & perpetuam valetudinem efficit, aut à nutrice & diæta externa contrahitur, corporisq; dyſcraſiam inducit diuturnam. Vt autem peregrini domeſticiq; principij naturam quamq; particularem rectiùs examinemus, omnia ſulphura, ſales, Mercurioſq; omnes inueſtigare operæ pretium erit: vt ita ſulphur ſulphuri (ceu purpura purpuræ) collatum, naturale à non naturali faciliùs diſtingui queat. Sulphur autē omne in maiori mundo (qui eſt lumen minoris) vel eſt perfectè, vel eſt imperfectè, animatorū. perfectè animatorū animaliū, vegetabiliū: imperfectè, Mineraliū. Animalium deniq; & vegetabiliū ſulphur, vel natiuū reperitur vel artificiale. Natiuum quod ipſa eijcit natura ſenſibuſq; tractan-

dum emittit: qualia ſunt, pinguedines omnium animalium exudantes, cerificia apum, reſinæ arborum, lacrymæ laricis, pinus, terebinthinæ, abietis, ſtyracis, piceæ, lentiſci: &c. gummi ceraſorum, laccæ, laſerpitij, panacis, cedri, thuris, myrrhæ, &c. Artificialia verò, ſunt olea, ſpiritus ardentes, reſinæ lacrymæ, & gummata combuſtibilia, ex vtriſq;, tam animalibus ſcilicet, quam vegetabilibus extracta. Mineralia verò ſulphura, artis quoq; & naturæ beneficio eliciuntur. Naturæ, vt ſuccini, bituminis, oleorũ, pinguedinũ, ſulphurum, omniumq; corporum vnctuoſorum ſub terra ſpontinæ effloreſcentiæ. Artificialia ſulphura quoq; varia eliciuntur, ex pyrite, gagate, carbone foſſili, bitumine, terra ſolis, atq; omni deniq; metallico, in quo ſulphur illud vſtibile reperitur. Atq; hactenus de ſulphuris ſpeciebus, quæ tamẽ plures in maiori mundo ſiue arte, ſiue naturâ factæ neutiquam inueniuntur, quàm in totius humani generis corporibus. Nam vti animal ab animale, arbor ab arbore, minerale à minerali differt: ita etiam non eadem hominũ facies, non color, non ſymme-

metria, non eadem textura, non idem per omnia ſulphur eſſe liquidò conſtat. Nam quos Galenici melancholicos vocant, illi piceo, Napthalio, nigro, denſo, impuróq; ſulphure abũdant. Bilioſi vero, cereo, croceo, ſuccineo, abietino, flauo, pellucido, ſubtili. ſanguinei, amarãthino, caryophyllato, rubro, claro, coccineo, medij temperamenti. Phlegmatici denique, ſulphure etiam præditi ſunt, ſed ceraſino, arabico, maſticino, gummoſo albo, compacto, grumoſo, glutinoſo, craſſo, & difficulter flammam concipiente. Præterea, veluti in maiori mundo quædam ſulphura benigna ſunt & apta nutritioni, quædã ſola medicamentoſa; ita etiam in corpore humano ſe habet, quod dulci ſulphure ſulphureas enutrit partes, peregrinũ verò in veſicã fellis demãdat, & loco ſtimulantis pharmaci vtitur ad alui ſeductionem. Adhæc, ſicuti in maiori mundo, quædam ſulphura calidiſſima, vt petroleum: quædã contrà Narcotica reperiuntur, vt hyoſcyami, opij, vitrioli: ita quoq; petroleum in corpore reperitur febrium tam vniuerſalium quam particulariũ, internarũ quam externarum,

author: & viciſſim ſulphur vitrioli atq; opij, in vteri ſuffocatione, lypothymia, malo mortuo, & lepra alijſq; morbis conſpicitur. Atq; vti quædam ſulphura craſſiſſima ſunt, quædam ſubtilia, quædam media (vti carbo foſſilis, ſulphur colliquatū, ſuccinum exaltatū inter foſſilia; pix naualis, reſina, terebinthina, inter vegetabilia; ſeuum, pinguedo, adeps, inter animalia; illæq; multiplices ſpiritus vinoſi graduationes inter artificialia, ſatis ſuperq; mōſtrāt) ſic etiam diuerſa in hominibus ſulphura reperiuntur, quorum craſſities longas febres efficit, ſubtilitas verò breuiores. Et quemdamodū carbo foſſilis non diuturniorem ſolummodò, ſed quoq; vehemētiorem flammam obtinet, quàm lucerna: quòd hæc ſubtiliore, ille vero denſiore fruitur alimento: pari ratione, idem de febribus argumentū narrari poteſt: quarum ſulphur aliquando ſpirituoſum eſt, vt in Ephemera: aliquando craſſiuſculum, vt in ſynochis: ſæpè etiā valdè craſſum, vt in tertianis, aliquādo craſſiſſimū, piceū & carbonifoſſili ſimillimū, vt in quartanis. Hinc illę paroxyſmorū, febriū, criſiumq; varieta-

tates, longitudines, breuitates, trãſplantationes, mixtiones, & veri canones emergunt. Id ſi vidiſſet Hippocrates, non ſolùm plurimas febres à ſulphurea quadam materia prodijſſe aſſeueraſſet, ſed vniuerſim omnes nullamq; vſtionẽ, vel aereis illis ſpiritibus; vel etiam pituitoſis attribuiſſet. Quis enim aerẽ vel aquam vel etiam terram, omni ſulphure vacantem accendi vnquã deprehẽdit? Quodſi id nunquã in maiori mundo vidiſti, quo tandem pacto inueneris in minore? Verum ex iaculo ardente, fulgetro, candela, cometis, capra ſaltãte, ſcintilla, ſtellis cadentibus, igne fatuo, Helena, Gemino, alijsue meteoris ignis inſtar exardeſcẽtibus perſuaſum ſit tibi, aerem quandoq; flammam concipere poſſe: nimis te ipſum credulum oſtendes non attẽdens, illorum flammam haud ex aere, ſed pingui quadam exhalatione originem cœpiſſe: ꝓ cuius craſſitie, ſubtilitate, copia, inopia, clariores, obſcuriores, pellucidiores, opaciores, breuiores, diuturniores omnes illæ ignitæ in aere typulæ euadunt. Ad hęc, cũ caloris non ſit accendi,

ſed accēdere quicquid comburi poteſt: cur febrem calorem accēſum eſſe definimus, idq́; ſæpè ex pituitoſa, aut terrea materia, quum tamen neutra omnigeno ſulphure deſtituta vel tantillum poterit accēdi? immo aquea omnia (cuiuſmodi pituitā facimus) nec nō verè terrea corpuſcula, ad ignē extinguendū nata ſunt, tantū abeſt vt ipſum nutriāt ſuperinfuſa. Solū igitur ſulphur omnis ſublunaris ignis alimentū & ſedes eſt: reliqua vero omnia non niſi ex huius cōmixtione vel (vti dicā) vicinitate, incaleſcūt. Atq; hęc de ſulphure. Verū vt alię corporis partes κατ᾽ ἐξοχὴν ſulphureæ appellātur, nēpe ſeuum, omētum, adeps, pinguedo, glandulæ, medulla, bilis, & quod hîc illîc cernitur oleoſum: ita quoq; nonnullę Mercuriales appellantur eodem modo, vt aqua & pituita vulgò dicta, earumq́; receptacula communia; nonnullæ itidem ſaliares, vt oſſa, viſcera grauiora, ligamenta, cartilagines, tenaciores membranæ, ſerum, renes, vngues, capilli, &c. in quibus per artem reſolutis plus ſalis quam mercurij aut ſulphuris reperitur.

Si autem mercurij in corpore humano actionem planeq; mirabilem reuolutionem discere cupias, idipsum in maiore mundo particularis naturæ speculo primùm intueri oportet: vbi quot aquæ; quot liquores incombustibiles, tot quoque Mercurij inueniuntur. Nec non in nobis aliter se habet (philalethes) quorũ alij mercurio minerali, alij vegetabili, alij animali abundant. Atq; ex mineralibus, huic Solis; illi Lunæ, tertio Veneris; quarto Iouis, quinto Saturni, sexto Martis; septimo Mercurij Mercurius infigitur. ex vegetabilibus verò, hic melissæ; cardui, saluiæ, betonicæ; ille satyrionis; chelidoniæ, valerianæ, brassatellæ Mercurij plurimum obtinuit. ex animalibus autem, Mercurius leonis, tigridis, catuli, vaccæ, equi, vrsi, Elephãti, nũc hîc, nunc illîc communicatur; si non ipsamet essentia, viribus tamen ijsdem insignitus. Mercurius deniq; hominum, vel naturalis est, vel peregrinus. naturalis dulcis mitis, neque calidus neq; frigidus extrà secundũ gradum, nec quãtitatem debitam excedẽs. peregrinus verò instar ar-

genti viui tam extremę caliditatis quàm frigiditatis dyſcraſia pollet, & ad putrefaciendum, rodendum, debilitandum, eneruandum, ipſaq; oſſa totius humanæ fabricæ ſtabilimenta labefactāda comparatus eſt. Hinc igitur apoplexiæ, paralyſes, fatuitates, rhemnata, hydropes, leucophlegmatiæ, oedemata, Ptyeliſmi; ſtomachi, cerebri, cordis, veſicæ, ſpinalis medúllæ aliarumq; partium inundationes naſcuntur, non ex pituita, aut phlegmate, quæ præter nomen fictitiū nihil ſunt. Atq; his de principio corporis volatili expoſitis, nunc venio ad ſalis, ſeu fixi illius principij anatomiā. Eſt autem ſal quoq; vel domeſticus; vel peregrinus: ille gratus, mitis, præſeruans à putrefactione, vnitatis vinculum, & proprium quaſi condimentum ſanitatis. hic verò (nempè peregrinus) acrimoniam, aciditatem, ardorem, amaritudinem, eroſionem, puncturam, ſtimulationem, perforationemq; ex ſatorum ſeminis vitio, aut propria intemperantia contraxit, omnium tam internorum, quàm externorum vlcerum, exiturarum, apoſtematum

tum cutisq; apertionũ author. Salis autem species in homine variæ dicuntur. Alij ex mineris orti, arsenicales, ferruginei, venerei, vitriolati, aluminosi, gemmei, ammoniaci, crystallini; Alij à plãtis sumpti, vrticales, persicarij, piperini, opiati, tartarei, aronici, zingiberini; &c. Alij verò ab animalibus, viperini, ferini, lupini, canini, stellionares, cantharidei, scorpionei, tarãtulares. &c. nec sanè immeritò. Nã veluti aliter afficitur homo à tarãtula morsus, atq; à stellione aut viperâ: sic etiam quidam sal risum, titillationem, pruritumq; quendam gratissimum excitat; alius verò ingentem corporis dolorem, inquietudinem, insaniam, hydrophobiam; vt hominem non à stimulo interno punctum, sed à cane rabido extrà vulneratum existimares. Atque vt dypsades morsu suo ingentem sitim, Hæmorhus sanguinis fluxum, Amphisbæna inflammationem, Basiliscus mortificationem, Aspis soporem, Dryinus χαρδιωγμὸν, stellio liuorem, salamãdra congelationẽ, solifuga pestem, phalangia leguminaris phlyctænas, scolo-

pendra putredinem inducit: ſic etiam ſal hydropicus, menſtrualis, pleuriticus, phagedænicus, mercurialis, antrhacinus, furuncularius, narcoticus, peſtilentialis, herpeticus, gangrænatus, eadẽ fabit ſymptomata, vbicumq; in nobis centrum hoſpitiumue ſibi poſt factam ſeparationem comparauit. Nam quandiu mercurialibus liquoribus hîc illîc in venis vàſiſq; latioribus continuò remeantibus immergitur, tandiu tum propter motus aſſiduitatem centriq; incertitudinem, tum etiam liquoris ſibi contrarij miſcellam exulcerare corpus non poteſt. Id nobis oſtendit vinum: quod recens mulſum ſuauitate dulcedineq; ſua eximia Nectar refert diuinũ, & mirum in modum linguæ palatoq; ebrioſorum lenocinatur; facta tamen partium ſpirituumq; ſeparatione tartarũ ſalſiſſimum atq; acerrimum, nec non acetum acidiſſimum & plane corroſiuum eijcit. Cum igitur liquorum in corpore fluentiũ numerus infinitus ſit, haud mirum ſi tam diuerſæ ſaliũ quoq; facies, atq; operationes appareant, varias vlcerum ſpecies,

formas, figuras, varia quoq; symptomata parientes. Atq; ita lumen naturæ nihil esse, quàm magni illius mundi cum corpore microcosmico analogiam, luculenter vides. vides etiam artem naturæ, naturam arti consentire, eandemq; esse vtriusq; operatricem, quamuis Galenico ingenio (aliter enim sensit Hippocrates) res multum non solùm dispares, sed etiā oppositæ videntur. Bene vale: meq; vt soles dilige, animo meo charissime Philalethes. Datæ Londino. 15. Kal. Quintilis, 1583.

ENDYMIONI LVDDIPOlensi Chymista S.

PEregrinationem medico in tua patria futuro haud esse necessariam, multis probare niteris, Endymion: nec tamen interim attendis, quantam tuo quē semper prædicas Galeno, & quàm graue ē inflixisti securim. Nam licet cum ipso tu natam medicinam existimas & perfectam esse, tamē varia in Ægyptum, Alexandriam, Palęstinam, Cyprum, Lemnon, Romamq; itinera suscepit; nunc vt conferret cum medicis, nunc vt op- Vide. auth vitæ Galenicæ & ipsum Gal. 9. Lib. de simpl. fac.

Et.lib.de. comp. med. sec. gen. pobalsamū, terram lemniam, aliaq; domi non nascentia medicamenta ad gentiles suos deferret. Hippocrates quoq; ille Cous paulò ante Peloponesiacū bellum, cum Medicinam pręceptis indigere intelligeret, variè peregrinatus est, & nō solùm ex Aesculapij fano, sed etiam ab omnibus philosophorum medicorumq; vocibus, historias curationesq; Plin. lib. 29. cap. 1. morborum exscripsit, atq; ita ex multiplici experiētia obseruationeq; diligenti Medicinam primus progenuit. Peregrinationis suę testes locupletissimi sunt Epidemicæ illæ vel potiùs Apodemicæ obseruationes, quibus ita profecit, vt nullus adhuc Galenista inuentus sit, qui Hippocratis peritiam attingere, nedum superare potuerit. Arabas verò varias inuisisse regiones atq; insulas traiecisse cognitionis ἔργῳ, solus ignorat ipse, qui in ipsorum vitis scriptisq; peregrinus est. Immo vt videas te planè nihil scripsisse; nullum esse medicum pronuncio siue hîc siue aliâs laude vera iuxta atq; eruditione florentem, quin idem quoq; patria aliquādiu relicta ab alijs nationibus

bus varia ad Medicinam locupletãdam aduexit. At inquis: *Quibus domi naſcuntur omnia, non opus habent aliunde cibos importare, & agricultura contenti viuere queunt.* Tamen quibus ſterilis tantùm eſt regio, agricultura parùm procedente, mercaturam facere debent, famẽq; inteſtinam aliunde accerſitis alimẽtis arcere. Quod verò tuas Academias ciuitateſq; Medicorum numero præſtantiaq; tam diuites eſſe ſcribis, vt ab ijs exteri petant exemplar cognitionis; Id quamuis ego omniũ maximè optarẽ, qui quoq; Luddipolenſis ſum; res ipſa tamen euincit, eſſe falſum. Nam in qua Academiarum noſtrarum, niſi ſingulis ſemel decennijs facta eſt Anatomia localis? (ſi verò de viua illa loquerer Anatomia, quæ tamen Medicinæ maxima videtur pars, vix me intelligeres Endymiõ) quis Phyſiologiam demonſtrat, non opinionis, ſed ſenſuum teſtimonio? quis tyronem ad ægros vnà deducit, atq; illi locũ affectum, affectus ſpeciem, ſpeciei cauſam, cauſarum ſeriem, morbi terminum, trãſplantationem, nexum, gradumq; vero & ſin-

cero animo oſtendit,ad Hippocratis,Pa tauinorumq; exemplar? Præterea quænam boni futuri medici ſpes eſt,cũ primarij illi Regijq; anteceſſores nullo legant ordine, ſed nunc illum, nũc alium libellum arripiãt, & in decem explicandis vel potiùs implicandis aphoriſmis integrum terãt annum?Hoccine eſt docere artẽ, methodicè legere, tyronem erudire, Medicinam abſoluere? Prælectoris medici iſtæ potiùs videntur partes: ab vtraq; Anatomia incipiendo totam artem tradere diſcipulis, omnemq; operam in ipſorum quàm citiſſimam ve riſſimamq; eruditionẽ conferre. In tuos verò Anteſignanos non cadit hæc appellatio. eorum orationes,opera, virtutes, tantam non ferunt molem. Miſeret me,ita viuam,lacrymiſq; ſubinde deſtillantibus doleo Academiarũ noſtrarum vices: quoties in ipſis nonnullos medicinæ ſtudioſos ceu equos quoſdam generoſiſſimos in planitiem producendos video: quos tamẽ ſi in diaulo videris currentes,aut pauidi, aut ſternaces, aut anheli, aut ſuffraginoſi, aut cernui reperiuntur.

untur. Idq; non tā sua culpa, quàm vitio Anteceſſorū, à quibus pro vnica vera interpretatione infinita doctrinæ vitia, & ſciētiæ impedimēta acceperūt. Quāto præſtaret, tyronē Medicinæ linguis illis atq; ſcientijs humanioribus excultū, in ipſa dū ætatis adoleſcētia Patauinas ſe Athenas conferre, vbi vnica æſtate herbarū pœnè omnium, figuras, ſynonyma; atq; vnius hyemis curriculo cadauerum anatomiā perdiſcat. ſequenti anno Galenicam phyſiologiam ab ipſis elemētis ad corporis perfectionem omniumq; actionum plenam enarrationem accuratè lectam perpendat, diſcatq; illa omnia indicia, quæ vel pathologica, vel ætiologica, vel etiam prognoſtica dicuntur. Atq; ita biennio feliciter exacto, poſtea ſeſe lectoribus perpetuum comitem adiungat, ipſorumq; Praxin (id quod facillimè impetrabit) ſedulò animaduertat; atq; ita aliorum vel erratis commonefactus, vel prudētia eruditus fructū ſibi faciet vberrimū: & ex bono Phyſico, optimus euadet Medicus, & vt ille apud Homerū, πάντων ὑπείροχος ἄλλων. Quod verò

Chemiam attinet, totius Pharmaceutrices medullã vel potiùs animam: quamuis à peritiſſimis nonnullis in tua regione ita colitur, vt admirationi eſſe queãt ſocordibus & otio veluti tabeſcentibus Galeniſtis: tamen illorum omniũ ſcientia cum exterorum hac in parte peritia cõiuncta tãto minor videbitur, quãto Sol Luna maior, aut fontes alueiq; aquarum riuulis inde manantibus vberiores. *Verùm* (inquis) *vtcumq; magni facis Patauium, Baſileam, Pariſios, Bononiam, Montem peſſulanum, aliaſq; inſignes Academias vltramarinas: hoc vnum nihilominus ſæpè deprehendimus, Diu illic peregrinantes, vacuos rediiſſe domum, nihilq; præter futilem & aliquando mendacem rerum hominumq; hiſtoriam retuliſſe: alij verò eam apud Italos laſciuiam, Germanos ebrietatem, Heluetios ruſticitatem, Gallos hypocriſin didicerunt, quam in patriam reuerſi nunquam poſtea depoſuerunt. Atq; hæc ſunt præcipua peregrinorum ornamenta, quibus frui ſine mali hominis nota, qui bus deſtitui ſine bona æſtimatione non potes.* Ad quæ ego reſpondeo, magnã eſſe peregrinantium varietatem; neq; omnes

vno

vno animo proficiſci, nec reuerti cum eadem vtilitate. Quare iudicium in peregrinatione deſidero, & illud quidem Vliſſeum; ne quando cũ ſolis Muſis philoſophandum ſit medicis, Circæo aliquo poculo in ſues atq; ἄνδρας, vt poetæ verbo vtar, ἀνδρῶν ὄρας cõuertantur. Quodſi ab huius ædibus, ſyrenumq; cantibus tyro abſtinuerit, nec ſe facilè otio ſubmiſerit decipiendum, eaq; duntaxat egerit, quæ ſunt artis non qualis à te deſcribitur, ſed Hippocrate doctior redibit, patriamq; ab infinitis morbis ceu pernicioſiſſimis corporis proditoribus ſartam tectam ſeruabit. ſurge igitur, Endymion: atq; ocyus recipe te. Noli amplius focarios illos philoſophos imitari, qui in cubiculo tranſigunt ætatem, vbi neq; compluitur quiſpiam, neq; ſole aduritur, & muſæi ſui authores naturæ ipſius theatro viuæq; adeò voci anteferunt. Surge, inquam recollige te. induſtriam adiuuat Deus. & hoc à me dato ignario, peregrinationis ſtudio magis magiſq; indies conflagra. vel ſi meo nequicquã ſtimulo commouearis, ſal- Odyſſ. a.

tem te Hippocratis, Galeni, Auicennæ quoq; moueat authoritas, qui totius Medicinæ principes cum fuerint, eam tamen in varijs regionibus & ex peregrinis fontibus hauſerunt. Pudebat quippe ipſos otij eſſe quàm ſcientię cupidiores, & eruditionem nõ ſolùm laboribus ſed quoq; ſpiritu mercandam exiſtimabant. Quare iam nuſquã tutus es, Endymion. A fronte præcipitium, à tergo hoſtis imminet. ſi peregrinationem culpes; Galenum damnas, Hippocratem vulneras, occidis Auicennam. ſi probes; improbas ipſe te, & in meas denuò partes quas temerè nimis deſeruiſti, recurris. Cæterum cũ ſatius ſit recurrere quàm malè currere; neque vnquam ſera nimis eſt ad bonos mores via: vel in ſenectute hac tua fundos vendito, mare conſcendito, exteros adito, fornaces ædificato, Chemiam diſcito, nouam medicinam haud opinione fluctuantem, ſed ſenſibus confirmatam colito. Id ni feceris de te tuique ſimilibus rectè dicetur, quod Martialis olim in pigros nautas conſcripſit.

Ceſſatis